

MINISTERSTWO KLIMATU I ŚRODOWISKA

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA ZA ROK 2025

ul. Wawelska 52/54

00-922 Warszawa

Data – 2026 r.

Spis treści

1.	SŁOWO WSTĘPNE	3
2.	MINISTERSTWO KLIMATU I ŚRODOWISKA – ZADANIA I DZIAŁALNOŚĆ	4
3.	EKOLOGICZNE PODSTAWY DZIAŁANIA MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA	6
4.	ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W MINISTERSTWIE KLIMATU I ŚRODOWISKA	10
5.	DOKUMENTACJA SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO – KSIĘGA SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO (KSZŚ)	11
6.	UCZESTNICTWO PRACOWNIKÓW W SYSTEMIE EMAS	12
7.	WYMAGANIA PRAWNE DOTYCZĄCE MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA	13
8.	ASPEKTY ŚRODOWISKOWE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE	14
8.1.	BEZPOŚREDNIE ASPEKTY ŚRODOWISKOWE	15
8.2.	POŚREDNIE ASPEKTY ŚRODOWISKOWE WYNIKAJĄCE ZE STATUTOWEJ DZIAŁALNOŚCI MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA.....	16
8.3.	ASPEKTY ŚRODOWISKOWE POŚREDNIE Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI DOSTAWCÓW NA RZECZ MKIŚ ORAZ INNYCH STRON FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE MKIŚ (PODNAJEMCY, MIESZKAŃCY, GOŚCIE)	18
9.	CELE ZWIĄZANE Z ASPEKTAMI ŚRODOWISKOWYMI.....	19
10.	DANE ŚRODOWISKOWE	22
10.1.	KLUCZOWE WSKAŹNIKI W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ.....	23
10.1.1.	KLUCZOWE WSKAŹNIKI ZUŻYCIA ENERGII	23
10.1.2.	KLUCZOWE WSKAŹNIKI EMISJI Z SAMOCHODÓW MKIŚ.....	26
10.2.	WSKAŹNIKI ZUŻYCIA WODY	26
10.3.	WSKAŹNIKI GOSPODARKI ODPADAMI	28
10.4.	ZAPLECZE TECHNICZNE I MATERIAŁY ROBOCZE	30
10.5.	WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI MATERIAŁOWEJ.....	31
11.	DZIAŁANIA EMAS W OBSZARZE EDUKACJI	32
11.1.	PRZYKŁADOWE AKCJE I KAMPANIE EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SPOŁECZEŃSTWA	32
11.1.1.	KAMPANIE EDUKACYJNO-INFORMACYJNE	32
11.2.	PRZYKŁADOWE DZIAŁANIA EDUKACYJNO-INFORMACYJNE SKIEROWANE DO PRACOWNIKÓW I REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU EMAS	38
12.	DZIAŁANIA EMAS W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA I KLIMATU ORAZ KSZTAŁTOWANIA I KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA	43
13.	KONTAKT W MINISTERSTWIE KLIMATU I ŚRODOWISKA.....	45
14.	WAŻNOŚĆ DEKLARACJI ŚRODOWISKOWEJ	46
15.	SPIS RYSUNKÓW	47
16.	SPIS TABEL	47

1. Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

Nasze Ministerstwo od 15 lat posiada wdrożony i funkcjonujący system ek zarządzania i audytu EMAS, w ramach którego realizujemy działania proekologiczne, jednocześnie spełniając najwyższe wymagania w zakresie ochrony środowiska. Dla nas to nie tylko przepisy, procedury i strategie, ale również praktyczne działania, mające wpływ na naszą wspólną terażniejszość oraz przyszłość.

Troska o środowisko i klimat, efektywne korzystanie z zasobów i surowców oraz minimalizowanie negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, to elementy naszych codziennych działań. Uzupełnieniem tych prac jest edukacja ekologiczna oraz szerzenie dobrych praktyk środowiskowych wśród pracowników Ministerstwa oraz społeczeństwa.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z niniejszą Deklaracją środowiskową za 2025 r., która prezentuje najważniejsze ze realizowanych przez nas działań, zgodnych z Polityką środowiskową Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

*Monika Dziadkowiec
Dyrektor Generalna
Ministerstwo Klimatu i Środowiska*

**Ministerstwo
Klimatu i Środowiska**

---

2. Ministerstwo Klimatu i Środowiska – zadania i działalność

Kształtujemy zasoby środowiska naturalnego w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju, rozwijamy postawy proekologiczne oraz tworzymy nowoczesną politykę klimatyczno-energetyczną państwa.

MISJA

Dążymy do wdrożenia idei zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa energetycznego kraju, w którym wartością jest środowisko naturalne, narzędziem gospodarka niskoemisyjna i wspieranie innowacji, a celem poprawa jakości życia oraz zachowanie wspólnego dziedzictwa naturalnego dla obecnych i przyszłych pokoleń.

WIZJA

Rozwój i korzyści społeczne:
Jesteśmy zorientowani na korzyści społeczne wynikające z ochrony zasobów naturalnych oraz rozwoju niskoemisyjnych źródeł energii.

Odpowiedzialność:
Kreujemy świat czysty i zdrowy oparty na szacunku do środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju.

Profesjonalizm:
Opracowujemy i rozpowszechniamy regulacje z zakresu ochrony klimatu i środowiska oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów.

WARTOŚCI

Podstawy prawne działania

Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest urzędem administracji rządowej działającym na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 1734). Ministerstwo obsługuje Ministra Klimatu i Środowiska. Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska, będąc urzędem administracji rządowej, funkcjonuje w oparciu o zasady określone w:

- ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 409 oraz z 2025 r. poz. 620),
- ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.),
- ustawie z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2024 r. poz. 1320, z późn. zm.).

Status prawny

Statut Ministerstwa określa zarządzenie nr 78 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Klimatu i Środowiska (M.P. poz. 556), ze zmianami wprowadzonymi przez zarządzenie nr 47 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 września 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwu Klimatu i Środowiska (M.P. poz. 893).

Podstawy prawne działania Ministerstwa Klimatu i Środowiska dostępne są na stronie <https://bip.mos.gov.pl/ministerstwo/podstawy-prawne-dzialania/ministerstwo-klimatu-i-srodowiska/>

Szczegółowy zakres zadań Ministerstwa

System ekozarządzania i audytu EMAS obejmuje działalność Ministerstwa Klimatu i Środowiska jako urzędu administracji rządowej, zapewniającego obsługę ministra właściwego ds. klimatu i środowiska oraz infrastrukturę stanowiącą zaplecze organizacyjno-techniczne do realizacji zadań Ministra¹⁾. System ten obejmuje również świadczenie usługi podnajmu powierzchni biurowej w ww. budynku.

Minister Klimatu i Środowiska, będąc członkiem Rady Ministrów, uczestniczy w prowadzeniu polityki wewnętrznej i zagranicznej RP niezastrzeżonej dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego, w szczególności przez:

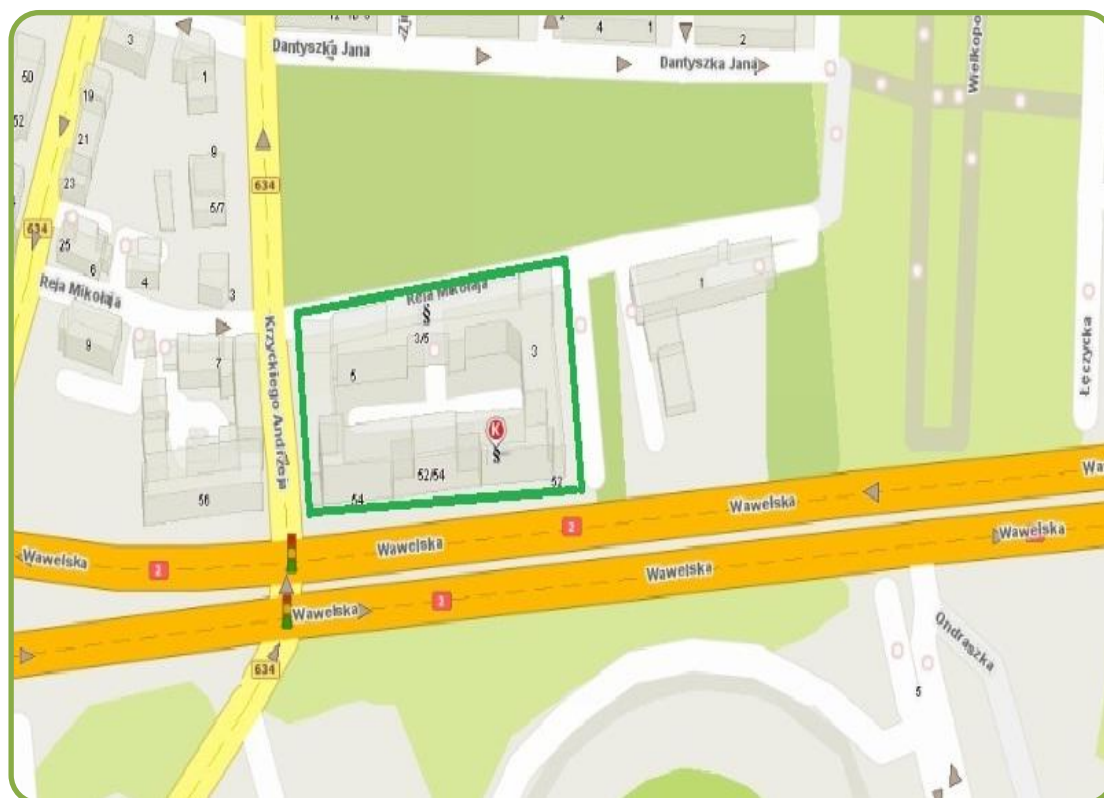
- zapewnienie wykonywania ustaw,
- wydawanie rozporządzeń i zarządzeń,
- koordynowanie i kontrolę prac organów administracji rządowej,
- inicjowanie i opracowywanie, w zakresie działu którym kieruje, polityki Rządu oraz przedkładanie w tym zakresie inicjatyw i odpowiednich projektów aktów normatywnych na posiedzenia Rady Ministrów,
- realizację polityki ustalonej przez Radę Ministrów.

Szczegółowy zakres zadań Ministerstwa, czyli komórek organizacyjnych wchodzących w jego skład, został ustalony w zarządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 lipca 2024 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Klimatu i Środowiska (Dz. Urz. Min. Klim. i Środ. poz. 43 oraz z 2025 r. poz. 7 i 19). Zasady funkcjonowania i tryb działania Ministerstwa określa regulamin organizacyjny Ministerstwa stanowiący załącznik do ww. zarządzenia.

Komórki organizacyjne Ministerstwa Klimatu i Środowiska realizują zadania i prowadzą sprawy zgodnie z przypisanymi kompetencjami i obowiązującymi procedurami, w tym z uwzględnionymi w zakresie systemu ekozarządzania i audytu EMAS.

¹⁾ Budynek w Warszawie przy **ul. Wawelskiej 52/54**, wpisany do księgi wieczystej pod numerem 135476. Budynek jest położony na działce nr 88 z obrębem 2-01-05, zabudowanej o obszarze 8998 m² znajdującej się na terenie gminy Centrum Dzielnicy Warszawa Ochota. Właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa, a decyzją Burmistrza dzielnicy - gminy Warszawa Ochota z dnia 08.12.1993 r. została przekazana w zarząd Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, na czas nieokreślony. Aktualnie nieruchomością zarządza Ministerstwo Środowiska jako następcą prawnym MOŚZNiL.

Lokalizację (obrys i położenie) Ministerstwa Klimatu i Środowiska na mapie przedstawia Rysunek 1.

Rysunek 1. Obrys i położenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska na mapie - lokalizacja przy ulicy Wawelskiej 52/54, 00-922 Warszawa

Budynek Ministerstwa powstał w okresie międzywojennym - został oddany do użytku w 1936 roku. Teren, na którym zlokalizowany jest gmach Ministerstwa Klimatu i Środowiska obejmuje 8 998 m². Powierzchnia użytkowa to około 20,8 tys.m², kubatura 103 tys. m³. W części zabudowy przeznaczonej na cele mieszkalne, wynajmowane są lokale mieszkalne.

Zatrudnienie w Ministerstwie Klimatu i Środowiska na przestrzeni lat 2021-2025 przedstawia [Tabela 1](#). Ze względu z przeniesieniem zadań związanych z jedną z trzech części – energia do innego ministerstwa w zeszłym roku, zmalała liczba pracowników MKiŚ o około 100 osób.

Tabela 1. Zatrudnienie w Ministerstwie Klimatu i Środowiska na przestrzeni lat 2021-2025

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Zatrudnienie [liczba osób w przeliczeniu na etaty]	905	960	1020	1068	962

3. Ekologiczne podstawy działania Ministerstwa Klimatu i Środowiska

Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest zobowiązane do działań mających na celu ochronę klimatu i środowiska, również poprzez zapewnienie, iż korzystanie z jego zasobów odbywa się w sposób uwzględniający racjonalne zarządzanie zasobami naturalnymi oraz potrzeby zarówno współcześnie żyjących ludzi, jak i przyszłych pokoleń.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska dba o edukację ekologiczną społeczeństwa, prowadzi politykę zrównoważonego rozwoju i nadzoruje racjonalną gospodarkę leśną i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do Ministra Klimatu i Środowiska należą w szczególności sprawy, które dotyczą:

- udziału w kształtowaniu polityki klimatycznej, w tym w ramach Unii Europejskiej, w szczególności w negocjacjach dotyczących polityki międzynarodowej w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju;

- wdrażania polityki klimatycznej Unii Europejskiej, w tym w zakresie zarządzania środkami na cele transformacji ekologicznej i klimatycznej, w szczególności zarządzania aukcjami uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz zagospodarowania uzyskanych w ich wyniku środków, z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego kraju, w tym bezpieczeństwa dostaw energii, surowców energetycznych i paliw;
- ochrony i kształtowania środowiska oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów, z zastrzeżeniem zadań ministra właściwego ds. środowiska;
- ekologicznych warunków życia wynikających z ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi, ochrony przed hałasem i ochrony przed polami elektromagnetycznymi;
- kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska i badania stanu środowiska;
- systemu zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji oraz handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych;
- gospodarki odpadami, w tym jako element gospodarki o obiegu zamkniętym;
- wspierania, w tym promocji, ekologicznych innowacji i technologii, z uwzględnieniem celów transformacji klimatycznej i energetycznej;
- zarządzania i koordynacji programami w zakresie upowszechniania, rozwoju i promocji wykorzystywania technologii niskoemisyjnych i zeroemisyjnych, w tym w szczególności w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz transportu;
- społeczno-ekonomicznych aspektów transformacji ekologicznej i klimatycznej;
- efektywności energetycznej;
- rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- edukacji ekologicznej i promocji ekologicznych warunków życia;
- ochrony przyrody, w tym w parkach narodowych i krajobrazowych, rezerwach przyrody, oraz bioróżnorodności, ochrony gatunków roślin i zwierząt, prawem chronionych lasów, zwierzyny i innych tworów przyrody;
- geologii;
- gospodarki zasobami naturalnymi;
- leśnictwa;
- ochrony lasów i gruntów leśnych;
- łowiectwa;
- edukacji ekologicznej i promocji ekologicznych warunków życia - w zakresie zadań należących do działu;
- mikroorganizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych, w tym nadzoru nad uprawami GMO w rozumieniu przepisów o mikroorganizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmach genetycznie zmodyfikowanych, z wyjątkiem spraw związanych z wydawaniem zezwoleń na wprowadzenie do obrotu żywności i środków farmaceutycznych, spraw organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego i pasz genetycznie zmodyfikowanych w zakresie niektórych zadań lub czynności określonych właściwymi przepisami oraz kontroli upraw w zakresie organizmów genetycznie zmodyfikowanych.

Uwzględniając szeroki zakres zadań, Ministerstwo Klimatu i Środowiska w ramach wdrożonego systemu ek zarządzenia i audytu EMAS ustanowiło *Politykę środowiskową*, w której zawarte zostały kluczowe zobowiązania, takie jak:

- ograniczanie szkodliwych emisji do środowiska,
- poprawa jakości wszystkich komponentów środowiska,
- zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń,
- doskonalenie efektów działalności środowiskowej,
- spełnienie mających zastosowanie wymagań prawnych i innych wymagań dotyczących ochrony środowiska.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

DPN-ZWOPŚ.462.4.2026.AT

4189722.16909121.13726388

Warszawa, 20-01-2026

POLITYKA ŚRODOWISKOWA MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA

Ministerstwo Klimatu i Środowiska odpowiada za realizację zadań w ramach dwóch działów administracji rządowej – klimat i środowisko. Zajmujemy się między innymi: kształtowaniem i wdrażaniem polityki klimatycznej, ochroną i kształtowaniem środowiska, racjonalnym wykorzystywaniem jego zasobów, kontrolą przestrzegania wymagań ochrony środowiska i badania stanu środowiska, wspieraniem i promocją ekologicznych innowacji i technologii, gospodarką odpadami oraz rozwojem i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, edukacją ekologiczną oraz promocją ekologicznych warunków życia. Sprawujemy nadzór nad ochroną przyrody, w tym w parkach narodowych i krajobrazowych oraz rezerwach przyrody, geologią, bioróżnorodnością, ochroną gatunków roślin i zwierząt, prawem chronionych gospodarką zasobami naturalnymi, ochroną lasów i gruntów leśnych oraz transformacją do gospodarki obiegu zamkniętego i kontrolą przestrzegania wymagań ochrony środowiska czy badaniem jego stanu.

Tworząc przepisy, dbamy, aby ich przestrzeganie prowadziło do minimalizowania negatywnego wpływu i optymalnego korzystania ze wszystkich elementów środowiska przez jego użytkowników. W trosce o środowisko i jego zasoby, prowadzimy działania w zakresie edukacji ekologicznej, poprzez kierowanie do społeczeństwa kampanii informacyjno-edukacyjnych, zwiększających świadomość ekologiczną Polaków.

Od 2011 r. w Ministerstwie Klimatu i Środowiska funkcjonuje europejski system ekozarządzania i audytu (EMAS), zobowiązujący nas do oceny wpływu organizacji na środowisko i doskonalenia przyjaznej mu działalności. Jest to najbardziej wiarygodny systemem zarządzania środowiskowego, dlatego prowadzimy działania, które mają na celu ograniczyć do niezbędnego minimum negatywne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, w tym zapobiegać powstawaniu zanieczyszczeń. Zapewniając zgodność przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska i klimatu, równolegle wdrażamy dobre praktyki środowiskowe, tym samym służąc przyrodzie i własnemu zdrowiu.

Jednocześnie dbając o rozwój systemu EMAS i budowanie świadomości ekologicznej pracowników, prowadzimy wewnętrzne działania informacyjne i edukacyjne, między

innymi na temat: bezpośrednich i pośrednich aspektów środowiskowych, realizacji celów środowiskowych, czy polityki środowiskowej. Prowadzimy otwarty dialog ze wszystkimi stronami, w tym społeczeństwem, organizacjami pozarządowymi, naukowcami i parlamentarzystami. Zobowiązujemy się do ciągłego doskonalenia efektów działalności środowiskowej i zapewniamy spełnianie wymagań prawnych i innych dotyczących ochrony środowiska.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest przykładem organizacji, która dba o środowisko i ciągle doskonali się, między innymi poprzez wykorzystanie funkcjonującego w organizacji systemu ek zarządzania i audytu (EMAS). Do jego wprowadzenia zachęcamy również inne organizacje, dla których troska i dobro otaczającego środowiska są kluczowe i ważne.

Paulina Hennig-Kloska

Minister Klimatu i Środowiska

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/

4. Zarządzanie środowiskowe w Ministerstwie Klimatu i Środowiska

System zarządzania środowiskowego zgodny z wymaganiami EMAS jest częścią składową ogólnego systemu zarządzania Ministerstwem Klimatu i Środowiska. W jego ramach zostały ustanowione zadania i odpowiedzialności w odniesieniu do spełniania przepisów oraz do dalszego rozwoju i doskonalenia. Stąd też aspekty środowiskowe zostały zidentyfikowane i ocenione dla wszystkich obszarów funkcjonowania Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Wszyscy zatrudnieni mogą i aktywnie uczestniczą w działalności na rzecz ochrony środowiska i klimatu.

Do najważniejszych dokumentów systemowych, które pozwalają w sposób właściwy nadzorować i doskonalić funkcjonujący w Ministerstwie system zarządzania środowiskowego należą: Polityka środowiskowa, lista najważniejszych celów i zadań środowiskowych MKiŚ, wykaz zidentyfikowanych aspektów środowiskowych bezpośrednich, wykaz aspektów pośrednich z tytułu statutowej działalności MKiŚ, wykaz aspektów pośrednich z tytułu działalności dostawców na rzecz MKiŚ oraz innych stron funkcjonujących na terenie MKiŚ, Księga Systemu Zarządzania Środowiskowego, 10 wewnętrznych Procedur EMAS wraz z załącznikami oraz Deklaracja środowiskowa, jak również lista potencjalnych ryzyk (prawdopodobne niekorzystne wpływy [zagrożenia]) działalności Ministerstwa, mogących mieć wpływ na Ministerstwo), lista potencjalnych szans (prawdopodobne korzystne wpływy) działalności Ministerstwa, mogących mieć wpływ na Ministerstwo, sposób postępowanie z ryzykami i szansami w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz plan wewnętrznych audytów środowiskowych. Wszystkie wyżej wymienione dokumenty są aktualizowane na bieżąco, ze względu na zmiany legislacyjne, strukturalne lub formalne.

To dzięki właściwemu określaniu oraz postępowaniu z ryzykami i szansami, łatwiej możemy uzyskać poprawę efektów działalności środowiskowej, wypełniać zobowiązania dotyczące zgodności oraz osiągnięcia celów środowiskowych. W celu kompletnego ujęcia ryzyk i szans w elementach SZŚ, określono także potencjalne sytuacje awaryjne, w tym te, które mogą mieć wpływ na środowisko (np. wycieki płynów, pożar, emisje czynnika chłodniczego).

Odpowiedzialność za system zarządzania środowiskowego spoczywa w rękach Dyrektora Generalnego Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który formułuje wytyczne dla ustanawiania celów środowiskowych oraz dla dalszego rozwoju systemu ekozarządzania i audytu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia EMAS. Natomiast za koordynację funkcjonowania systemu ekozarządzania zgodnie z wymaganiami EMAS odpowiada Pełnomocnik Dyrektora Generalnego ds. SZŚ – Pani Agnieszka Tomaszewska oraz Zastępca Pełnomocnika Dyrektora Generalnego ds. SZŚ – Pan Paweł Pichalski. Przy podejmowaniu i realizacji swoich zadań Pełnomocnik jest wspierany przez Zastępcę i Zespół ds. zarządzania środowiskowego (Zespół EKO), składający się z pracowników różnych komórek organizacyjnych Ministerstwa Klimatu i Środowiska, którzy jednocześnie są audytorami wewnętrznymi systemu EMAS.

Wspólnie z Zespołem Pełnomocnik ds. SZŚ podejmuje działania w zakresie funkcjonowania systemu zarządzania środowiskowego. Jednocześnie Pani Agnieszka Tomaszewska prowadzi dialog dotyczący działań środowiskowych wynikających z systemu EMAS z zainteresowanymi stronami. Pełnomocnik ds. zarządzania środowiskowego przygotowuje analizy i oceny związane z funkcjonowaniem systemu EMAS w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Na tej podstawie ocenia się realizowane działania, potwierdzając skuteczność wdrożonego systemu.

W związku z potrzebą spełnienia przez organizację wymogów prawnych, wykonano szereg działań mających na celu doskonalenie systemu tj. np. ponowne określenie kontekstu organizacji, wskazanie zainteresowanych stron i ich potrzeb oraz oczekiwań, czy określenie i udokumentowanie ryzyk i szans w odniesieniu do aspektów

środowiskowych, zobowiązań dotyczących zgodności, oraz innych czynników i wymagań. Przeprowadzono przegląd procedur i dokumentacji systemu EMAS obowiązującej w organizacji, celem jej uaktualnienia oraz opracowano wymagające zmian dokumenty (dokumentacja systemowa jest zgodna z wytycznymi wynikającymi z aktualnych przepisów prawa krajowego i prawa Unii Europejskiej).

Ministerstwo Klimatu i Środowiska spełnia wymagania dotyczące właściwego postępowania z: aspektami środowiskowymi, zobowiązaniami dotyczącymi zgodności (wymaganiami prawnymi i innymi), czy planowaniem działań, wynikających z aspektów środowiskowych oraz zobowiązań zgodności oraz ryzyk i szans.

Analizując wymagane zmiany w organizacji skupiono się na:

- a) czynnikach wewnętrznych i zewnętrznych, wynikających z kontekstu organizacji (np. wymagania prawne, wiedza ekspercka lub jej brak, odpowiednie wyposażenie techniczne i inne);
- b) potrzebach i oczekiwaniach stron zainteresowanych (np. społeczeństwo, inne urzędy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe – NGO, politycy, lokatorzy budynku Ministerstwa, dostawcy, podnajemcy i inne);
- c) zakresie systemu zarządzania środowiskowego oraz określeniu ryzyk i szans związanych z aspektami środowiskowymi, zobowiązaniami dotyczącymi zgodności oraz innymi czynnikami i wymaganiami, określonymi przez kontekst organizacji i oczekiwania stron zainteresowanych.

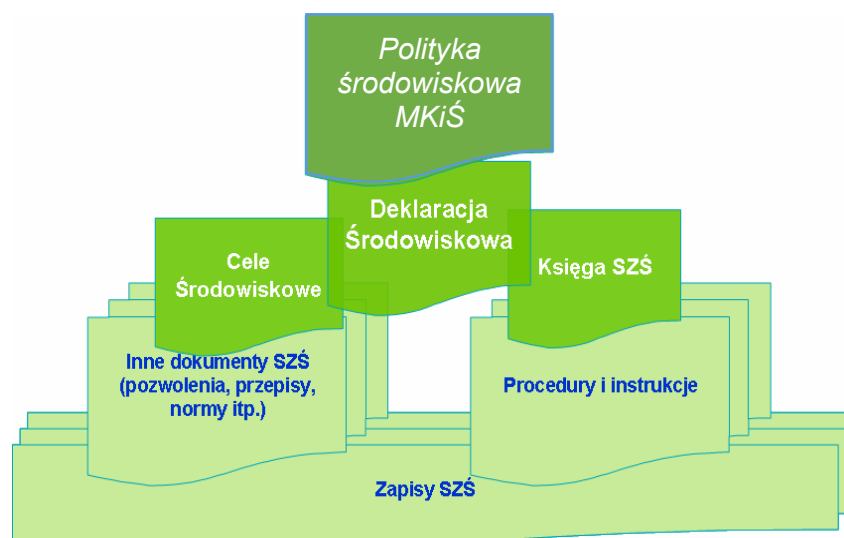
5. Dokumentacja systemu zarządzania środowiskowego – Księga Systemu Zarządzania Środowiskowego (KSZŚ)

W Księdze SZŚ został opisany nasz system zarządzania środowiskowego (SZŚ). Księga przywołuje dokumenty, w których zostały uszczegółowione zakresy uprawnień i obowiązków pracowników Ministerstwa.

W celu doprecyzowania uregulowań obowiązujących w systemie zarządzania środowiskowego, w Księdze SZŚ zawarto procedury postępowania lub też informacje o odrębnie ustanowionych procedurach i instrukcjach – zgodnie z wymaganiami EMAS.

Te odrębne procedury dotyczą takich elementów systemu zarządzania środowiskowego jak np. gospodarka odpadami, postępowanie w sytuacjach awaryjnych, aspekty środowiskowe, wymagania prawne itp.

Hierarchię dokumentacji systemu ekzarządzania i audytu EMAS w Ministerstwie Klimatu i Środowiska przedstawia **Rysunek 2. Hierarchia dokumentacji systemu ekzarządzania i audytu EMAS w MKiŚ.**

Rysunek 2. Hierarchia dokumentacji systemu ekzarządzania i audytu EMAS w MKiŚ.

Dla pracowników, stażystów, praktykantów oraz wolontariuszy MKiŚ, opracowany został i jest aktualizowany (w zależności od potrzeb i wprowadzanych w organizacji zmian) poradnik, będący przewodnikiem po systemie ekozarządzania i audytu EMAS. Ponadto, w ramach popularyzacji systemu EMAS, opracowano materiały do poradnika dla ministerstw i urzędów centralnych w zakresie wdrażania praktyk dotyczących systemu ekozarządzania i audytu EMAS na przykładzie Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Pełnomocnik uczestniczył w konferencjach, szkoleniach i warsztatach, podczas których prezentował funkcjonujący w Ministerstwie system EMAS oraz przedstawiał jego praktyczne aspekty oraz dzielił się dobrymi praktykami środowiskowymi wypracowanymi w MKiŚ.

W celu podnoszenia wiedzy opracowano i zamieszczono oraz aktualizuje się na bieżąco, w intranecie, materiały szkoleniowe przypominające najważniejsze zagadnienia z zakresu systemu zarządzania środowiskowego EMAS oraz dotyczące innych tematów wskazanych jako istotne przez pracowników Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jak np.: wpływ zmian klimatu na życie i zdrowie, dobre praktyki w zakresie zmniejszenia zużycia energii, właściwa segregacja odpadów, rola wody i jej znaczenie w diecie człowieka, marnowanie żywności - skala problemu, przyczyny i sposoby zapobiegania, dobre praktyki związane ze zmniejszeniem negatywnego wpływu na środowisko podczas organizacji wydarzeń masowych, obsługa nowego programu pocztowego, informacja dla nowych pracowników.

6. Uczestnictwo pracowników w systemie EMAS

W każdym systemie zarządzania główną rolę odgrywają pracownicy, którzy tworzą organizację. Bez ich udziału skuteczność zarządzania pozostaje pod wielkim znakiem zapytania. Zarządzanie środowiskowe ma tę szczególną cechę, że każdy jego element jest bliski każdemu uczestnikowi danej organizacji. Zapewne dlatego twórcy Rozporządzenia EMAS wśród wielu wymagań postawili na aktywne uczestnictwo członków organizacji w systemie EMAS.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska od wielu lat promowane są działania proekologiczne, które inicjowane są zarówno przez Kierownictwo jak i pracowników. Każdy doskonale zdaje sobie sprawę z roli, jaką odgrywa w tej szczególnej organizacji i podejmuje dobrowolnie codzienny wysiłek, aby dołożyć cegiełkę do ochrony środowiska. W codziennej pracy wykorzystuje się: elektroniczny system obiegu i zarządzania dokumentami, elektroniczną informację kadrową, moduł e-Wniosków (urlopowych, delegacyjnych, logistycznych itp.), drukowanie (tylko kiedy jest to niezbędne i konieczne) dwustronne, stosowanie papieru pochodzącego wyłącznie z recyklingu/posiadający stosowne certyfikaty (100%), wyłączenie urządzeń z trybu czuwania, gdy są niepotrzebne, oraz obowiązkową segregację odpadów – to tylko niektóre dowody na ciągle rosnącą świadomość ekologiczną i zaangażowanie naszych pracowników.

Najwyższe kierownictwo wspiera codzienne działania, a w sprawach wymagających dużych nakładów finansowych ustanawia programy środowiskowe. Jeden z większych projektów to zakończona w 2015 roku termomodernizacja budynku Ministerstwa, mająca na celu redukcję zużycia energii, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz gazów cieplarnianych, jak również oszczędności finansowe, w wyniku doboru optymalnych rozwiązań w oparciu o przeprowadzony audyt energetyczny budynku. Cel ten został wyznaczony do realizacji do roku 2013 jednak ze względu na przesunięcie środków na jego realizację na lata następne 2014-2015, przesunięto w czasie jego realizację. W 2018 r. wykonano ocenę zużycia energii oraz weryfikację osiągniętego efektu ekologicznego w budynku Ministerstwa przy ul. Wawelskiej 52/54 w Warszawie.

Ponadto w maju 2018 r. zlikwidowano kotłownię Ministerstwa, dzięki czemu nie występują już emisje z kotłów gazowych.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat wykonano wiele działań inwestycyjnych, mających na celu troskę o środowisko, jak również ograniczenie kosztów. Wśród takich prac należy wymienić m.in. na dachu budynku zainstalowanie paneli fotowoltaicznych, a w budynku baterii kompensacyjnych oraz nowoczesnego, energooszczędnego oświetlenia oraz energooszczędnych wind i nowoczesnych serwerowni. Ciekawymi, proekologicznymi rozwiązaniami są również ule na dachu Ministerstwa oraz kompostownik na terenie parkingu, pojemniki na zużyte baterie, w których można zmierzyć poziom naładowania baterii, wydzielone miejsce i odpowiednie pojemniki do zbierania elektroodpadów.

7. Wymagania prawne dotyczące Ministerstwa Klimatu i Środowiska

Rozporządzenie EMAS wymaga jako minimum, spełniania wszystkich środowiskowych wymagań prawnych, które dotyczą działalności organizacji. Wymaganiami zewnętrznymi dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska są w szczególności przepisy prawa, jak również rozporządzenia i normy, które legły u podstaw budowy systemu zarządzania środowiskowego.

Podczas wdrażania SZŚ zostały jednoznacznie zidentyfikowane wymagania prawne, które dotyczą naszego Ministerstwa. Na tej podstawie stworzony został „Rejestr wymagań prawnych i innych dotyczących funkcjonowania MKiŚ, składający się z dwóch części A i B. Część A dotyczy ram prawnych wyższego rzędu określających bezpośrednio działalność Ministerstwa Klimatu i Środowiska, część B zawiera wymagania lokalne ochrony środowiska włącznie z pozwoleniami i umowami, których realizacja wpływa lub może wpływać na stan środowiska. Rejestr jest cyklicznie analizowany i w sytuacjach, które tego wymagają aktualizowany i przekazywany do wiadomości pracowników Ministerstwa.

Dotrzymanie „wymagań prawnych i innych“, jest sprawdzane co najmniej raz w roku, a wyniki każdorazowo przekazywane na Przeglądzie zarządzania, z informacją o statusie zgodności naszych działań z literą prawa w zakresie ochrony środowiska.

Ponadto, wdrożyliśmy, utrzymujemy i rozwijamy narzędzie nadzoru nad systemem zarządzania środowiskowego, jakim jest program audytów wewnętrznych. W ramach weryfikacji, nasi wewnętrzni audytorzy sprawdzają stan realizacji wymagań prawnych oraz skuteczność wewnętrznego nadzoru nad statusem działań korygujących i doskonalących. Poniżej podajemy kilka z ważniejszych wymagań prawnych dotyczących Ministerstwa Klimatu i Środowiska:

- Do ogrzewania budynku MKiŚ wykorzystywano ciepło generowane przez kotłownię opalaną gazem ziemnym. Ze względu na moc zainstalowanych źródeł ciepła byliśmy zobowiązani do składania do marszałka województwa informacji o rodzajach gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza. Proces ten był skutecznie nadzorowany. W związku z likwidacją kotłowni w maju 2018 r. obowiązek ten wygasł.
- Działalność MKiŚ powoduje generowanie odpadów. Dlatego też złożyliśmy w dniu 04.02.2026 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, zgodnie z wymaganiami prawnymi, Sprawozdanie o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za 2025 r. (nr rejestrowy: 000063344 numer sprawozdania: 2025/WO/000063344/1/1).
- Woda na cele socjalne pochodzi z sieci wodociągowej oraz częściowo ze studni oligoceńskiej. Dlatego też zobowiązani jesteśmy do posiadania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych (Decyzja nr 900/OŚ/2015 z 11.09.2015 r. pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych). Nasze pozwolenie jest ważne do 30.09.2035 roku. W zakresie poboru wody wodociągowej Ministerstwo Klimatu i Środowiska ma podpisaną z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w M. St. Warszawa S.A., umowę

z dnia 20.07.2021 r., nr 203371/001/2/10 o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

- Sporządzenie i złożenie wykazu zawierającego informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat za 2025 rok, do Marszałka Województwa Mazowieckiego – pismo z dnia 31 marca br. znak BDG-SBF.3111.1.2026.DJ.
- Usługi - montażu, serwisowania, kontroli szczelności, naprawy itp. urządzeń klimatyzacyjnych zamontowanych w budynku Ministerstwa są realizowane przez firmę posiadającą certyfikat F-gazowy dla przedsiębiorców oraz zatrudniającą pracowników posiadających personalne certyfikaty F-gazowe, zgodnie z wymaganiami prawa krajowego i prawa UE w tym zakresie. (umowa na konserwację instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji – nr BDG.WIR.19/2025 z dnia 28.05.2025 r.). Jednocześnie zgodnie z wymogami prawnymi są zakładane i prowadzone/uzupełniane w Centralnym Rejestrze Operatorów karty tych urządzeń.

W 2025 roku do Ministerstwa Klimatu i Środowiska wpłynęło 690 skarg i wniosków. Z tych 690 spraw łącznie 342 skargi i wnioski rozpoznano pozytywnie lub negatywnie, w 246 sprawach komórki przekazały je według właściwości do innych organów, zaś 102 zostały załatwione w inny sposób (poprzez udzielenie wyjaśnień).

Na koniec 2025 roku 95% skarg i wniosków zostało rozpoznanych w ustawowym terminie. Najczęściej zgłaszane problemy dotyczyły czterech obszarów:

- Programy dotacyjne.

Sprawy obejmowały głównie programy: Czyste Powietrze, Mój Prąd, Moja Woda, NaszEauto. Skargi dotyczyły najczęściej odmowy przyznania środków, opóźnień w wypłacie lub braku odpowiedzi. Najwięcej spraw trafiło do Departamentu Funduszy Europejskich, z racji nadzoru nad NFOŚiGW i WFOŚiGW.

- Uciążliwości środowiskowe.

Sprawy prowadzone przez Departament Instrumentów Środowiskowych dotyczyły głównie hałasu, zapachów, emisji przemysłowych oraz działalności biogazowni.

- Ochrona przyrody.

W Departamencie Ochrony Przyrody dominowały sprawy dotyczące obszarów Natura 2000, funkcjonowania parków narodowych, ingerencji w siedliska oraz wątpliwości związanych z decyzjami środowiskowymi.

- Leśnictwo i łowiectwo.

W Departamencie Leśnictwa i Łowiectwa sprawy dotyczyły kwestii gospodarki leśnej, wycinki drzew, szkód łowieckich oraz działalności kół łowieckich i nadleśnictw.

Skargi i wnioski, w których Ministerstwo nie było organem właściwym, były przekazywane do odpowiednich organów zgodnie z właściwością. Przekazanie odbywało się w terminie 7 dni od daty wpływu, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.

8. Aspekty środowiskowe bezpośrednie i pośrednie

Przeprowadziliśmy przegląd zarówno aspektów środowiskowych bezpośrednich jak i pośrednich oraz dokonaliśmy oceny ich wpływu na środowisko. Ocena opiera się na kryteriach wypracowanych specjalnie do naszej specyfiki. Działalność Ministerstwa Klimatu i Środowiska jest wyjątkowa ze względu na duży obszar pośrednich aspektów środowiskowych, związanych z oddziaływaniem na całe społeczeństwo. W Deklaracji Środowiskowej nie uwzględniono głównego wskaźnika dla obszaru środowiskowego związanego z różnorodnością biologiczną, ponieważ nie ma on znaczenia dla zidentyfikowanych znaczących bezpośrednich aspektów środowiskowych.

8.1. Bezpośrednie aspekty środowiskowe

Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest także uczestnikiem życia w środowisku, o którego stan nieustannie zabiega. Dlatego sami podejmujemy wiele różnych przedsięwzięć, mających zoptymalizować nasze współistnienie z przyrodą.

W działalności bezpośredniej zidentyfikowaliśmy aspekty środowiskowe, na które mamy i możemy mieć wpływ poprzez zmiany w naszym codziennym postępowaniu, a także poprzez planowanie większych zmian, np. w zakresie infrastruktury.

Niezmiernie ważnym aspektem środowiskowym jest zużycie energii pod każdą postacią. Zużywamy energię elektryczną oraz energię ciepłą. Ogrzewanie budynku Ministerstwa Klimatu i Środowiska w naszych warunkach klimatycznych jest dużym wyzwaniem, zarówno finansowym jak i w zakresie zużycia zasobów. Nie było więc dla nas zaskoczeniem, gdy po zastosowaniu wypracowanej przez nas metody oceny aspektów, zużycie energii stało się znaczącym aspektem środowiskowym.

Zużycie papieru jest także znaczącym aspektem środowiskowym. Ilość spraw do rozpatrzenia i będących w gestii Ministerstwa Klimatu i Środowiska ciągle rośnie. Jednocześnie modyfikując lub wdrażając wewnętrzne procedury oraz wzory dokumentów, standardem jest ich procedowanie w większości przypadków tylko w formie elektronicznej. Dlatego wszystkie działania staramy się prowadzić w oparciu o elektroniczne nośniki informacji z wykorzystaniem elektronicznego systemu obiegu dokumentów (EZD), E-puap, czy maila. Naszym sposobem na ograniczanie wpływu w zakresie zużycia papieru było najpierw wdrożenie od 2010 r. elektronicznego systemu obiegu dokumentów, a następnie w 2015 r. zastosowanie systemu elektronicznego zarządzania dokumentami autorstwa Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego (PUW), którego kompleksowe wdrożenie zakończono w 2016 r. oraz korzystanie z papieru pochodzącego w 100% z recyklingu, posiadającego certyfikaty ekologiczne. W MKiŚ opracowano liczne formularze elektroniczne, tj. np. e-faktury, e-delegacje, wnioski m.in. informatyczne, szkoleniowe, kadrowe, finansowe, logistyczne i inne, dostępne w EZD lub intranecie, które umożliwiają efektywną realizację procesów wewnętrznych bez stosowania papieru.

Warto podkreślić, iż w 2025 r. 88,1% dokumentacji wychodzącej z MKiŚ było przekazywanej elektronicznie. Ponadto kontynuowany jest proces wprowadzania formularzy elektronicznych, a aktualnie dostępnych jest aż ponad 320 rodzajów takich druków/szablonów/wniosków.

Pracownicy Ministerstwa mają także do dyspozycji systemy do elektronicznej realizacji spraw logistycznych, jak np. rezerwacja sal, czy informatycznych, jak np. system zgłoszeń – servicedesk. Systemy te w łatwy i szybki sposób pomagają załatwić szereg spraw, usprawniając codzienną pracę przy wykorzystaniu dostępnych narzędzi informatycznych, bez stosowania papieru. Podkreślić należy, że w ostatnim roku zmalała liczba spraw, co spowodowane było przeniesieniem zadań związanych z kwestiami energetycznymi do innego resortu. Jednocześnie znacznie wzrosła ilość spraw bardziej skomplikowanych, jednocześnie dotyczących większej ilości obszarów tematycznych oraz odnoszących się do większej ilości przepisów oraz dokumentów strategicznych.

Ilość spraw	2021	2022	2023	2024	2025
Elektronicznych (szt.)	31 820	46 227	42 126	46 865	29 979
Papierowych (szt.)	8 019	11 430	8 306	6 689	4 062
Odsetek spraw prowadzonych elektronicznie (%)	79,9	80,2	83,5	87,5	88,1

Zgodnie z naszą procedurą, wyznaczyliśmy 2 grupy znaczących bezpośrednich aspektów środowiskowych:

- pierwsza grupa to aspekty środowiskowe, które uzyskały 5-6 punktów, w takim przypadku aspekt środowiskowy jest nadzorowany w ramach sterowania operacyjnego,
- druga grupa to aspekty środowiskowe, które uzyskały 7-9 punktów, w takim przypadku aspekt środowiskowy jest nadzorowany w ramach sterowania operacyjnego. W obszarze tych aspektów koncentrujemy nasze działania dążąc do minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko.

Najważniejsze obszary w bezpośredniej działalności w gmachu Ministerstwa Klimatu i Środowiska, są związane ze zidentyfikowanymi, niżej wymienionymi **najistotniejszymi** znaczącymi bezpośrednimi aspektami środowiskowymi:

LP.	ASPEKT ŚRODOWISKOWY	WPŁYW NA ŚRODOWISKO
1	Zużycie wody wodociągowej	Zużycie/uszczuplenie odnawialnych zasobów naturalnych
2	Zużycie wody oligoceńskiej	Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych
3	Zużycie energii elektrycznej	Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych
4	Zużycie gazu ziemnego/ węzeł ciepły	Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Zanieczyszczenie powietrza
5	Zużycie paliwa podczas wyjazdów służbowych samochodem/zużycie energii elektrycznej (w przypadku samochodów elektrycznych)	Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Zanieczyszczenie powietrza
6	Zużycie papieru	Zużycie/ uszczuplenie odnawialnych zasobów naturalnych Niszczenie fauny i/lub flory
7	Emisje do powietrza z pojazdów MKiŚ	Zużycie/ uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Zanieczyszczenie powietrza
8*	Emisje do powietrza z kotłowni gazowej (1,5MW – łącznie 3 kotły)	Zużycie/ uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Zanieczyszczenie powietrza

* Tylko do momentu likwidacji kotłowni w maju 2018 r.

Do oceny bezpośrednich aspektów środowiskowych zastosowano następujące kryteria:

- wymagania prawne,
- znaczenie dla zainteresowanych stron i pracowników organizacji,
- ryzyko spowodowania szkód w środowisku.

8.2. Pośrednie aspekty środowiskowe wynikające ze statutowej działalności Ministerstwa Klimatu i Środowiska

Polityka środowiskowa MKiŚ jest w dużej mierze realizowana poprzez ustanawianie wymagań prawnych w obszarze ochrony, kształtowania i korzystania ze środowiska, które dotyczą całego kraju oraz poprzez prowadzenie działań edukacyjnych. Należy jednak zauważyć, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest tylko jednym z ogniw pośrednich w kształtowaniu wymagań prawnych oraz postaw prośrodowiskowych w społeczeństwie.

Zanim nowe wymagania prawne lub ich zmiana zostaną wdrożone, trwa proces legislacyjny, prawo stanowi Parlament RP. Oznacza to, że ostateczna postać przepisów uchwalonych przez Parlament, podpisanych przez Prezydenta RP, może znacząco różnić się od wersji proponowanej przez Ministerstwo. Jednakże, w kompetencjach ministra właściwego ds. klimatu i środowiska pozostają kwestie regulowane rozporządzeniami, do których ma delegacje ustawowe. Dlatego zidentyfikowaliśmy i uwzględniliśmy w naszym systemie zarządzania środowiskowego, zgodnym z wymaganiami rozporządzenia EMAS, pośrednie aspekty środowiskowe, dokonując oceny ich znaczenia.

Zgodnie z naszą procedurą, wyznaczaliśmy 2 grupy znaczących pośrednich aspektów środowiskowych:

- pierwsza grupa to aspekty środowiskowe, które uzyskały 7-9 punktów, w takim przypadku aspekt środowiskowy jest nadzorowany w ramach sterowania operacyjnego,
- druga grupa to aspekty środowiskowe, które uzyskały 10-12 punktów, w takim przypadku aspekt środowiskowy jest nadzorowany w ramach sterowania operacyjnego. W obszarze tych aspektów istnieje największy potencjał pozytywnych efektów prośrodowiskowych.

Najważniejsze obszary działań, na których będziemy skupiać wysiłki, są związane ze zidentyfikowanymi, niżej wymienionymi znaczącymi pośrednimi aspektami środowiskowymi:

LP.	ASPEKT ŚRODOWISKOWY	WPŁYW NA ŚRODOWISKO
1	Emisje do powietrza CO ₂ , gazów cieplarnianych	Zanieczyszczenie powietrza Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Oddziaływanie wizualne Niszczenie fauny i/lub flory Zmiany w ekosystemach
2	Emisje do powietrza SO ₂ , NO _x i pyłów	Zanieczyszczenie powietrza Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Oddziaływanie wizualne Niszczenie fauny i/lub flory Zmiany w ekosystemach
3	Emisje do powietrza innych zanieczyszczeń (węglowodory, metale ciężkie itp.)	Zanieczyszczenie powietrza Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Oddziaływanie wizualne Niszczenie fauny i/lub flory Zmiany w ekosystemach
4	Wytwarzanie odpadów	Zanieczyszczenie gruntów Oddziaływanie wizualne Niszczenie fauny i/lub flory Zmiany w ekosystemach
5	Emisje ścieków	Zanieczyszczenie lub obniżenie jakości wód otwartych i podziemnych Oddziaływanie wizualne Niszczenie fauny i/lub flory Zmiany w ekosystemach

6	Zużycie innych zasobów np. kruszyw, minerałów, paliw kopalnych, itp.	Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Niszczenie fauny i/lub flory Zmiany w ekosystemach
7	Zachowanie różnorodności biologicznej	Poprawa jakości środowiska
8	Wykorzystanie odnawialnych zasobów energii	Poprawa jakości środowiska
9	Uciążliwości (hałas, pola elektromagnetyczne, zapachy)	Poprawa jakości środowiska
10	Edukacja ekologiczna	Minimalizowanie zużycia nieodnawialnych zasobów naturalnych Minimalizowanie zanieczyszczania poszczególnych komponentów środowiska Poprawa jakości środowiska

Do oceny pośrednich aspektów środowiskowych z tytułu statutowej działalności Ministerstwa Klimatu i Środowiska zastosowano następujące kryteria:

- wymagania prawne,
- zainteresowane strony,
- potencjał wpływu aspektu na środowisko,
- trend wpływu na stan środowiska.

8.3. Aspekty środowiskowe pośrednie z tytułu działalności dostawców na rzecz MKiŚ oraz innych stron funkcjonujących na terenie MKiŚ (podnajemcy, mieszkańcy, goście)

Ministerstwo Klimatu i Środowiska korzysta z usług różnych podmiotów w zakresie np. prac remontowo-budowlanych, usług odbioru odpadów, utrzymywania porządku, usług serwisowych itp. Relacje te niosą ze sobą pośrednie oddziaływanie Ministerstwa na środowisko.

W systemie EMAS zobowiązani jesteśmy do nadzorowania aspektów środowiskowych związanych także z tą działalnością. Stąd zidentyfikowaliśmy te aspekty i dokonaliśmy oceny ich znaczenia.

Zgodnie z naszą procedurą, wyznaczyliśmy 2 grupy znaczących pośrednich aspektów środowiskowych:

- pierwsza grupa to aspekty środowiskowe, które uzyskały 5-6 punktów, w takim przypadku aspekt środowiskowy jest nadzorowany w ramach sterowania operacyjnego,
- druga grupa to aspekty środowiskowe, które uzyskały 7-9 punktów, w takim przypadku aspekt środowiskowy jest nadzorowany w ramach sterowania operacyjnego.

W obszarze pośrednich aspektów środowiskowych z tytułu działalności dostawców towarów i usług, interesantów oraz podmiotów podnajmujących powierzchnię, zidentyfikowaliśmy znaczące aspekty środowiskowe, w tym **najważniejszy**:

LP.	ASPEKT ŚRODOWISKOWY	WPŁYW NA ŚRODOWISKO
1	Wytwarzanie odpadów, w tym odpadów komunalnych	Zanieczyszczenie gruntów Zużycie/uszczuplenie nieodnawialnych zasobów naturalnych Oddziaływanie wizualne Niszczenie fauny i/lub flory

		Zmiany w ekosystemach
--	--	-----------------------

Do oceny pośrednich aspektów środowiskowych zastosowano następujące kryteria:

- wymagania prawne,
- znaczenie dla zainteresowanych stron i Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
- ryzyko spowodowania szkód w środowisku.

9. Cele związane z aspektami środowiskowymi

Cele środowiskowe takie jak termomodernizacja budynku MKiŚ, likwidacja kotłowni gazowej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, zostały ustanowione w oparciu o wybrane bezpośrednie i pośrednie aspekty środowiskowe i już zrealizowane (opisane we wcześniejszych deklaracjach).

Najważniejsze narzędzia i inicjatywy ekologiczne wdrażane w Ministerstwie Klimatu i Środowiska przedstawiono poniżej:

- Termomodernizacja budynku będącego siedzibą Ministerstwa w ramach programu priorytetowego "System zielonych inwestycji GIS - Green InVestment Scheme Część 5 Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych". Zakres prac dotyczył ocieplenia elewacji i stropów oraz zainstalowania wentylacji mechanicznej w całym budynku z rekuperacją (odzyskiwanie ciepła).
- Wymiana kotłowni gazowej na węzeł cieplny zasilany z sieci miejskiej, polegała na uruchomieniu 4-funkcyjnego węzła z pełną automatyzacją, który jest sterowany czujką pogodową oraz obniżania temperatury na budynku po godzinach pracy i dni wolne od pracy.
- Instalacja 135 paneli fotowoltaicznych na dachu budynku Ministerstwa o mocy 49,95 kWp.
- Użytkowanie 9 pojazdów hybrydowych oraz 4 samochodów o napędzie elektrycznym, o zerowej emisji zanieczyszczeń (Zero Emission Vehicle – ZEV). Koszty eksploatacji tych samochodów w porównaniu do pojazdów z silnikami spalinowymi są około cztery razy niższe.
- Zamontowanie na swoim terenie czterostanowiskowej stacji ładowania pojazdów elektrycznych oraz 3 ładowarek naściennych.
- Remont dachu, dzięki któremu ograniczono straty ciepła.
- Remont korytarzy, sal konferencyjnych, łazienek oraz dostosowanie toalet dla osób niepełnosprawnych.
- Zredukowanie zużycia energii elektrycznej o ponad 23% w każdym z ostatnich trzech lat (w porównaniu do 2022 r.).
- Zakupienie energooszczędnego sprzętu biurowego oraz wymiana oświetlenia na ledowe.

Ponadto wykonano audyt energetyczny w budynku Ministerstwa, a dzięki zebranym w jego wyniku danym możliwe będzie:

- dalsze zwiększanie efektywności energetycznej budynku,
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla,
- zastosowanie w jak najszerszym zakresie odnawialnych źródeł energii „OZE”,
- ograniczenie nadmiernego wychładzania albo nagrzewania budynku,
- zwiększenie efektywności zużycia energii elektrycznej i ciepłej w procesie wentylacji i ogrzewania budynku oraz ogrzewania wody,
- poprawa warunków pracy i jakości użytkowania obiektów użyteczności publicznej,
- dalsza redukcja zużycia energii końcowej.

W ostatnim roku skupiliśmy się na kontynuacji realizacji pięciu celów środowiskowych ([Tabela 2](#)) takich jak:

- poprawa efektywności materiałowej (dzięki wykorzystaniu systemu elektronicznego zarządzania i obiegu dokumentami),
- zwiększenie udziału zielonych zamówień publicznych,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- zmniejszenie zużycia energii,
- rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych w Polsce.

RAZEM realizujemy cele środowiskowe

- Zwiększamy poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa
- Stosujemy klauzule środowiskowe w zamówieniach publicznych
- Rozwijamy infrastrukturę ładowania pojazdów elektrycznych w Polsce
- Ograniczamy zużycie papieru
- Zmniejszamy zużycie energii elektrycznej

Od blisko 14 lat mamy wdrożony i funkcjonujący system ekozarządzania i audytu (EMAS)

Tabela 2. Cele środowiskowe MKiŚ na okres 2023-2025 r.

Aspekt	Cele	Zadania
Energia / Emisje	Rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych w Polsce	Realizacja działań inwestycyjnych dotyczących poprawy i zwiększenia dostępności w zakresie ładowania pojazdów elektrycznych. Wykonanie analizy stopnia realizacji celu oraz oczekiwanych efektów tj. ilości punktów ładowania pojazdów elektrycznych w kraju – do 31 grudnia 2024 r. oraz 31 grudnia 2025 r.
Stopień osiągnięcia celu	<p><i>Realizacja inwestycji.</i> <i>Stan na dzień 31.12.2023 r. i 31.12.2024 r. odpowiednio:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba ogólnodostępnych punktów ładowania w Polsce stan na 31 grudnia 2024 r. - 8 659 szt. ✓ Liczba ogólnodostępnych punktów ładowania w Polsce stan na 31 grudnia 2025 r. – 11 762 szt. <p><i>Dzięki realizacji tego działania uzyskujemy efekty ekologiczne w postaci redukcji/ograniczenia emisji CO₂.</i> <i>Część projektów inwestycyjnych, którym udzielono wsparcia finansowego jest nadal realizowana i w związku z powyższym, wykonanie analizy stopnia ich realizacji oraz oczekiwanych efektów, będzie w pełni możliwe w kolejnym roku.</i> <i>Szczegółowe dane dostępne są na „liczniku Elektromobilności”</i> https://www.pzpm.org.pl/Elektromobilnosc/Licznik-Elektromobilnosci/Grudzien-2025</p>	

Aspekt	Cele	Zadania
Edukacja ekologiczna	Podnoszenie świadomości ekologicznej Polaków w zakresie edukacji ekologicznej	Realizacja projektów podnoszących świadomość ekologiczną różnych grup społecznych/ kształtujących pożądane zachowania.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA ZA ROK 2025

		Wykonanie analizy stopnia realizacji celu oraz oczekiwanych efektów - do 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2025 r.
Stopień osiągnięcia celu	<p><i>Najważniejsze działania realizowane w zakresie edukacji ekologicznej w 2025 r. miały na celu podniesienie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju. Przeprowadzone działania były skierowane do ogółu społeczeństwa, różnych grup odbiorców, w tym m.in.: dzieci, osób zamieszkujących mniejsze miejscowości, duże miasta, zarówno osób z wykształceniem podstawowym, średnim, jak i wyższym.</i></p> <p><i>Oto przykłady:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Ogólnopolska kampanie informacyjno-edukacyjne</i> ✓ <i>Organizacja i promocja konkursów</i> ✓ <i>Organizacja konferencji i warsztatów</i> ✓ <i>Organizacja imprez edukacyjnych</i> ✓ <i>Realizacja i emisje seriali</i> ✓ <i>Spotkania Ministerstwa Klimatu i Środowiska z organizacjami pozarządowymi</i> <p><i>Efekt rzeczowy i ekologiczny realizowanych działań edukacyjnych został osiągnięty przy wsparciu finansowym ze strony m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w obszarze działań edukacyjno-informacyjno-promocyjnych w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów, poprawy stanu środowiska i zmian klimatu.</i></p>	

Aspekt	Cele	Zadania
Odpady, emisje/energia	Uzyskanie min. 81% udziału zielonych zamówień publicznych (dla zamówień o wartości powyżej 10 000 zł brutto) w stosunku do wszystkich zamówień (powyżej 10 000 zł brutto) realizowanych w danym roku przez komórki organizacyjne MKiŚ.	Wprowadzenie kryteriów środowiskowych w postępowaniach prowadzonych przez Ministerstwo. Wykonanie analizy stopnia realizacji celu oraz oczekiwanych efektów - do 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2025 r.
Stopień osiągnięcia celu	<p><i>W zamówieniach, gdy jest to możliwe, wprowadzane są zapisy i wymogi dotyczące dostaw, usług i robót budowlanych, których wykonywanie i użytkowanie jest obiektywnie jak najmniej szkodliwe dla środowiska. Zapisy takie są wprowadzane zarówno w opis przedmiotu zamówienia, warunki udziału w postępowaniach, kryteria oceny ofert, a także stanowią wymóg w realizacji umowy. Kryteria środowiskowe są stosowane m.in. w zamówieniach dotyczących materiałów promocyjnych, np.: wykonanych z materiałów pochodzących z recyklingu, wykonanych z lnu, z drewna pochodzącego ze zrównoważonej gospodarki leśnej. W przypadku druków, np.: raporty, ekspertyzy, kalendarze, powinny być drukowane na papierze ekologicznym, pochodzącym z makulatury, posiadającym certyfikaty jakości. W zawieranych przez Ministerstwo umowach wprowadzane są postanowienia dotyczące polityki zagospodarowania odpadów, powstałych w ramach realizacji zleconych zamówień.</i></p> <p><i>Na koniec 2024 r. po zebraniu od komórek informacji o postępowaniach i ich analizie okazało się, iż stanowiły 93,24%, a na koniec 2025 r. to 92,65% przez MKiŚ postępowań powyżej 10 000 zł brutto.</i></p> <p><i>Zielone zamówienia publiczne stanowią ważne narzędzie w realizacji celów polityki ochrony środowiska odnoszących się do zmiany klimatu, wykorzystywania zasobów i zrównoważonej konsumpcji i produkcji.</i></p>	

Aspekt	Cele	Zadania
Odpady, emisje/energia	Poprawa efektywności materiałowej dzięki wdrożeniu systemu elektronicznego zarządzania dokumentami	Wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów przy wykorzystaniu nowego systemu EZD – Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją. To system wykonywania czynności kancelaryjnych, dokumentowania przebiegu załatwiania spraw, tworzenia i gromadzenia dokumentacji w postaci elektronicznej, realizowany w ramach systemu teleinformatycznego. Wykonanie analizy stopnia realizacji celu oraz oczekiwanych efektów - do 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2025 r.
Stopień	<p><i>W celu sprawnego wdrożenia i właściwego funkcjonowania systemu EZD, wszyscy pracownicy zostali odpowiednio przeszkoleni, a wszystkie nowe osoby odbywają</i></p>	

osiągnięcia celu	<p>szkolenie wprowadzające z obsługi systemu. Zmieniano również instrukcję kancelaryjną, podpisano nowe wersje Procedur postępowania z dokumentacją w Ministerstwie. Tworzono lub modyfikowano istniejące formularze w celu ich procedowania w formie elektronicznej.</p> <p>System był wdrażany stopniowo zgodnie z planem. Efekt można określić oceniając i porównując ilość wydrukowanych kartek, która w 2024 roku wyniosła 1 210 000 arkuszy, a w 2025 roku 667 643 arkuszy. Ilość zużytego papieru zmalała w 2025 r. w porównaniu do roku poprzedniego o 542 357 arkuszy papieru, a w przeliczeniu na pracownika zmniejszyła się o 439 arkuszy na osobę.</p> <p>W 2025 r. MKiŚ wysłało ok 88,1% pism w formie elektronicznej, a tylko ok. 11,9% w wersji papierowej.</p> <p>Dodatkowo cykliczna, kwartalna informacja o zużyciu papieru w poszczególnych komórkach organizacyjnych była przekazywana do dyrektorów wszystkich komórek organizacyjnych, celem analizy i wyjaśniania sytuacji nadmiernego korzystania z wydruku.</p>
-------------------------	--

Aspekt	Cele	Zadania
Emisje/energia	Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej minimum o 10% w skali roku.	Porównanie ilości zużytej energii elektrycznej w 2025 roku w stosunku do roku 2022. Wykonanie analizy stopnia realizacji celu oraz oczekiwanych efektów - porównanie 31 grudnia 2025 r. do 31 grudnia 2022 r.
Stopień osiągnięcia celu	<p>W celu uzyskania oszczędności w zużyciu energii podjęto szereg działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. W tym np.: ograniczono czasowo (w godzinach pracy biura) użytkowanie systemu centralnej klimatyzacji, zmniejszono i ograniczono czasowo oświetlenie w częściach wspólnych (po godzinach pracy biura), stosowano baterie kompensacyjne, wykorzystano instalacje fotowoltaiczną, wymieniano oświetlenie LED itp. Dodatkowo prowadzono wewnętrzne kampanie informacyjno-edukacyjne (mailowe, w intranecie i Internecie), opracowano i rozesłano do pracowników katalog „Dobrych praktyk w zakresie minimalizowania zużycia energii elektrycznej” oraz przygotowano i udostępniono wygaszacze ekranu z najważniejszymi informacjami w tym zakresie oraz wydrukowano i umieszczono specjalne naklejki przy kontaktach – zachęcające do wyłączenia światła i sprzętu elektronicznego.</p> <p>Wśród podejmowanych przez Kierownika jednostki sprawozdającej najważniejszych działań w celu ograniczenia zużycia energii elektrycznej w okresie od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. wskazano: kontynuację wymiany istniejącego oświetlenia na oświetlenie LED; akcje informacyjne wśród pracowników na temat korzyści z oszczędzania energii; oraz prowadzenie instruktarzy wśród pracowników MKiŚ o konieczności oszczędzania energii elektrycznej np.: poprzez wyłączenie oświetlenia miejsc pracy oraz urządzeń biurowych podczas nieobecności, jak również wdrożenie i utrzymanie systemu zarządzania środowiskowego (EMAS), potwierdzone uzyskaniem wpisu do rejestru EMAS (aktualnym certyfikatem).</p> <p>Uzyskany ostatecznie efekt ekologiczny, to tak samo jak w roku ubiegłym, oszczędność na poziomie około 11,4 % w porównaniu do roku 2022.</p>	

10. Dane środowiskowe

Ministerstwo zaczęło od siebie i wprowadza zasady eko w urzędzie. Dane z zakresu zużycia energii, ilości wytworzonych odpadów i zużycia wody odnoszą się do wszystkich pracowników zatrudnionych przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Klimatu i Środowiska, pracujących w lokalizacji przy ulicy Wawelskiej 52/54 w Warszawie (bez uwzględniania osób pracujących na rzecz podwykonawców).

Do wytworzenia energii grzewczej, używania urządzeń i instalacji jak również dla podróży samochodami służbowymi zużywane są podstawowe nośniki energii takie jak benzyna, gaz ziemny i sieciowy prąd elektryczny. W roku 2009 rozpoczęliśmy przygotowania do realizacji projektu termomodernizacji budynku Ministerstwa, która została ukończona w 2015 r. W 2018 r. zlikwidowaliśmy kotłownię gazową i budynek Ministerstwa został podłączony do miejskiego węzła ciepłego. Przeprowadzone powyższe działania inwestycyjne docelowo powinny znacząco przyczynić się do obniżenia konsumpcji energii, a tym samym – pozwoli lepiej zadbać o środowisko.

Dzięki nowoczesnym systemom, Ministerstwo poprawiło efektywność energetyczną systemów technicznych budynku, wyeliminowało straty energii, wprowadziło system wentylacyjny, wymieniło żarówki na energooszczędne w technologii LED.

Stosując przepisy ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych jednym z działań Ministra Klimatu i Środowiska był zakup, w 2020 roku, 4 samochodów o napędzie elektrycznym. Ministerstwo Klimatu i Środowiska posiada na swoim terenie czterostanowiskową stację ładowania pojazdów elektrycznych oraz 3 ładowarki naścienne.

Ponadto udając się na spotkanie służbowe korzystamy z 9 pojazdów hybrydowych, komunikacji miejskiej oraz rowerów elektrycznych, będących do dyspozycji pracowników Ministerstwa.

10.1. Kluczowe wskaźniki w zakresie efektywności energetycznej

10.1.1. Kluczowe wskaźniki zużycia energii

Prąd elektryczny pozyskujemy z sieci energetycznej na mocy umowy o „kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej”. Energię ciepłą wytwarzaliśmy w przeszłości w kotłowni gazowej, a dostawy gazu ziemnego zostały wówczas uregulowane umową o „kompleksowym dostarczaniu paliwa gazowego”. Kilka lat temu przeprowadzono prace mające na celu podłączenie budynku MKiŚ do ciepłowniczej sieci miejskiej. Uzyskano pozwolenie budowlane na doprowadzenie kolektora ciepłowniczego do budynku Ministerstwa. W 2018 r. wykonano budowę węzła ciepłowniczego oraz demontaż kotłów gazowych. Realizacja powyższego działania, pozwoliła na obniżenie kosztów związanych z ogrzewaniem budynku, jak również na zminimalizowanie emisji dwutlenku węgla do powietrza.

W MKiŚ opracowano również propozycję działań, mających na celu zapewnienie racjonalizacji zużycia energii w budynku/urzędzie, który został wykorzystany do promowania efektywności energetycznej w budynkach administracji publicznej. Katalog działań, jakie mogą być podejmowane w celu zmniejszenia zużycia energii jest bardzo szeroki. Do istotnych działań w tym zakresie należy także zaliczyć w szczególności:

- wykorzystanie ciepła odpadowego z serwerowni do ogrzewania zajmowanych budynków;
- modernizację lub wymianę oświetlenia;
- zastosowanie systemów pomiarowych, monitorujących i sterujących w ramach wdrażania systemów zarządzania energią;
- dążenie do zapewnienia temperatury pomieszczeń: przy ogrzewaniu budynku na poziomie 19 stopni Celsjusza, przy chłodzeniu budynku na poziomie 25 stopni Celsjusza;
- wprowadzenie usprawnień organizacyjnych oraz działań edukacyjno-informacyjnych racjonalizujących zużycie energii przez pracowników urzędów;
- nabycie urządzeń, instalacji lub pojazdów, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji;
- wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd charakteryzujący się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji;
- realizacja przedsięwzięć – termomodernizacyjnych i niskoemisyjnych;
- wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego EMAS;
- edukowanie i dzielenie się dobrymi praktykami.

Przygotowano także propozycje dobrych praktyk w zakresie zmniejszenia zużycia energii tj.:

- audyt energetyczny budynku;
- termomodernizacja budynku;

- zamontowanie instalacji fotowoltaicznej (o mocy ok. 50 kWp);
- montaż oświetlenia energooszczędnego (przejdźcie na oświetlenie ledowe powoduje zmniejszenie zużycia energii o 50%);
- montaż baterii kompensacyjnych (dzięki czemu nie płacimy kar za energię pojemnościową);
- zakup sprzętu z wyższymi klasami energetycznymi (np. komputery i laptopy, nowoczesna serwerownia, windy);
- automatycznie wyłączenie urządzeń po godzinach pracy (np. instalacja klimatyzacyjna);
- podział oświetlenia na strefy;
- zamykanie okien przy włączonej klimatyzacji lub ogrzewaniu;
- wykorzystywanie naturalnego oświetlenia bez zasłaniania okien;
- korzystanie z urządzeń zgodnie z wytycznymi producenta;
- niezostawianie urządzeń w stanie spoczynku/czuwania;
- ustawianie w sprzęcie komputerowym trybu oszczędzania energii;
- wyłączenie przedłużaczy i ładowarek;
- drukowanie, kopiowanie, skanowanie dokumentów – zbiorczo;
- korzystanie z lampek (oświetlenia na biurku) zamiast oświetlenia górnego;
- wyłączenie światła w chwili opuszczania pomieszczenia;
- ustawianie lodówek z dala od źródeł ciepła i regularne ich rozmrażanie;
- wyłączenie lodówek przed planowaną dłuższą nieobecnością;
- gotowanie w czajnikach elektrycznych odpowiedniej do potrzeb ilości wody;
- malowanie pomieszczeń na jasne kolory;
- porównywanie i wybór najkorzystniejszej oferty firm dostarczających prąd.

W [Tabeli 3](#) zestawiono zużycie energii wyrażone we wspólnych jednostkach, w celu umożliwienia monitorowania konsumpcji jednostkowej w przeliczeniu na pracownika Ministerstwa.

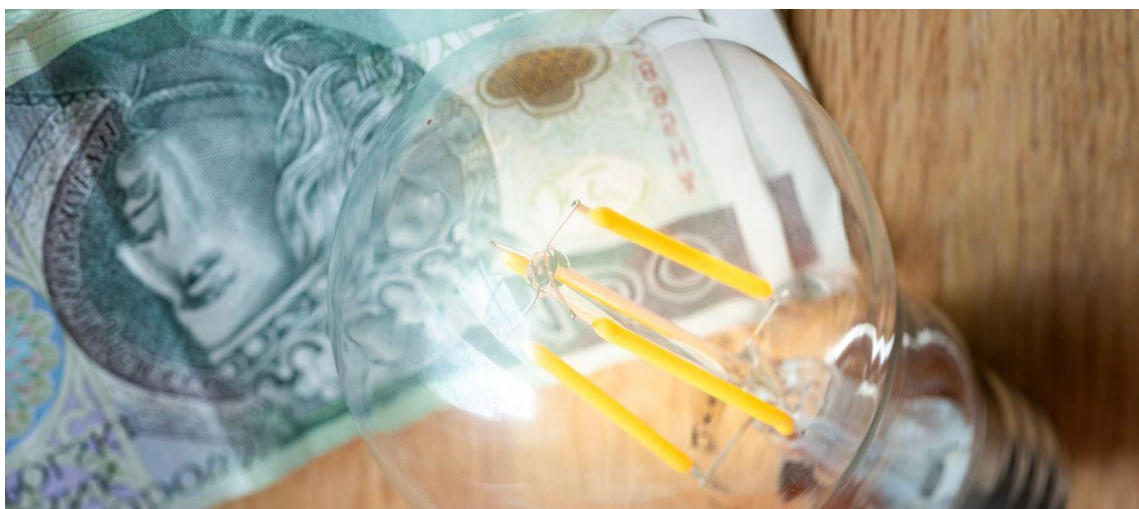

Tabela 3. Zużycie energii przez MKiŚ w latach 2021-2025

Zużycie energii	J.m.	Współczynnik przeliczeniowy	2021	2022	2023	2024	2025
Prąd elektryczny	MWh	---	1 330,7 2	1 351,14	1 034,40	1 042,52	1 032,24
Gaz ziemny/węzeł ciepły	m ³	---					
	GJ	1m ³ =2)	8 270,0 0	7 342,00	5 620,86	7 094,00	7 360,00

²⁾ Źródło: www.pgnig.pl.

DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA ZA ROK 2025

	MWh	przy: GJ/ KWh ³⁾	2 297,22	2 039,44	1 561,35	1 970,55	2 044,44
Paliwo (benzyna) – samochody służbowe	Litr	---	36 718	45 827	48 854	36 026	29 467
	kWh	11,55 kWh/ litr ⁴⁾	424 093	529 302	564 264	416 100	340 344
	MWh	---	42,41	52,93	56,43	41,61	34,03
Liczba zatrudnionych (etaty)	Osoba	---	905	960	1020	1068	962
W przeliczeniu na 1 pracownika (etat)	MWh/osobę	---	4,06	3,59	2,60	2,86	3,23

Należy dodać, że w roku 2025 r. **wytworzyliśmy ponad 44 734 kWh energii fotowoltaicznej, czyli o 11 517 kWh więcej niż w roku poprzednim.** Wyniki obliczeń konsumpcji jednostkowej wyrażonej w MWh umożliwiły nam zaprezentowanie w [Tabela 4](#) jednostkowej emisji CO₂ w przeliczeniu na 1 pracownika MKiŚ.

Tabela 4. Emisja CO₂ w latach 2021-2025

Emisja CO ₂	J.m.	Współczynnik emisji CO ₂	2021	2022	2023	2024	2025
Prąd elektryczny	MWh	---	1 330,72	1 351,14	1 034,40	1 042,52	1 032,24
	kg CO ₂	950 kg CO ₂ / MWh ⁵⁾	1 264 184	1 283 583	982 680	990 394	980 628
Gaz ziemny – kotłownia gazowa/węzeł cieplny	GJ	---	8 270	7 342	5 987	7 094	7 360
	kg CO ₂	55,82 kg CO ₂ / GJ ⁶⁾	461 631	409 830	334 194	395 987	410 835
Paliwa – samochody służbowe	Litr	---	36 718	45 827	48 854	36 026	29 467
	kg CO ₂	3055 g CO ₂ / Litr ⁷⁾	112 174	140 001	149 249	110 059	90 022
Razem	kg CO₂	---	1 837 992	1 833 414	1 466 123	1 496 440	1 481 485
Liczba zatrudnionych (etaty)	Osoba	---	905	960	1020	1068	962
W przeliczeniu na 1 pracownika (etat)	kg CO₂/ osobę	---	2 030,93	1 909,81	1 437,38	1 401,16	1 540,00

Zestawienie zużycia energii z tabeli 3 oraz emisji CO₂ w tabeli 4 wskazuje, iż całkowite zużycie energii w przeliczeniu na kg CO₂ w roku 2025 zmalało o 1% w stosunku do roku 2024. W ostatnim roku mieliśmy zwiększenie zużycia gazu (niższe temperatury w zimie i jesienią). Dzięki ograniczeniu zużycia innych zasobów i surowców wcześniej, bo w 2024 r. udało się zmniejszyć emisję (w przeliczeniu na jednego pracownika (1 etat) o ponad 36 kg CO₂ na osobę. Dla porównania wskaźnik zużycia energii w roku 2023 spadł o prawie 1 MWh/osobę w stosunku do roku 2022, co spowodowało to spadek emisji CO₂ do atmosfery o prawie 370 tys. kg CO₂. W przeliczeniu na jednego pracownika (1 etat) udało się zmniejszyć emisję o ponad 472 kg CO₂ na osobę. Ponadto, wskaźnik zużycia energii

³⁾ Źródło: <https://www.jednostek-miary.info/przelicznik-jednostek.php>.

⁴⁾ Współczynniki przeliczeniowe przyjęte według GEMIS v4.6 (Global Emission Model for Integrated Systems) - dla samochodów osobowych z silnikiem benzynowym OTTO, źródło: www.gemis.de.

⁵⁾ Źródło: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku (dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 roku), str. 29, <http://www.mg.gov.pl/Gospodarka/Energetyka/Polityka+energetyczna>.

⁶⁾ Źródło: Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2007 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji za rok 2010, Tabela 12, str. 5, http://www.kobize.pl/materialy/download/WE_i_WO_do_HE_2007.pdf.

⁷⁾ Współczynniki przeliczeniowe przyjęte według GEMIS v4.6 (Global Emission Model for Integrated Systems) - dla samochodów osobowych z silnikiem benzynowym OTTO, źródło: www.gemis.de.

w roku 2021 spadł o 0,66 MWh/osobę w stosunku do roku 2020, co spowodowało spadek emisji CO₂ do atmosfery o ponad 140 tys. kg CO₂.

Z zestawienia emisji CO₂ wynika, że największy wpływ na trend w generowaniu pośrednim CO₂ ma zużycie prądu elektrycznego. Zatem największy potencjał w ograniczaniu emisji istnieje w przypadku optymalizowania zużycia energii elektrycznej, co potwierdzają wyniki z kilku ostatnich lat. Ma to również związek z planowaną modernizacją systemu wentylacji w budynku, zapewniającą wymagany przepisami minimalny strumień powietrza wentylacyjnego. Złożyło wniosek o dofinansowanie do NFOŚiGW dla zadania pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna siedziby budynku Ministerstwa Klimatu i Środowiska”. Przedmiotem modernizacji min. będzie wymiana central wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, wymiana wszystkich okien w budynku, ocieplenie dachu czy rozbudowa paneli fotowoltaicznych i turbin wiatrowych na dachu. W wyniku wykonanych prac zmniejszyły znacznie zużycie energii w budynku Ministerstwa.

10.1.2. Kluczowe wskaźniki emisji z samochodów MKiŚ

W [Tabela 5](#) przedstawiono zużycie paliwa przez samochody służbowe MKiŚ. W roku 2020 nastąpił znaczący spadek, bo ok. 50% emisji CO₂ w przeliczeniu na pracownika wynikającej z zużycia paliwa. Ten sam poziom został utrzymany również w 2021 r. Taki znaczący efekt ekologiczny związany jest ze zmianami nawyków, poruszaniem się komunikacją miejską (zbiorową), jak również zwiększeniem floty samochodów elektrycznych będących w dyspozycji Ministerstwa. W 2024 roku natomiast nastąpiło duże ograniczenie zużycia paliwa, co skutkowało zmniejszeniem emisji o ponad 43 kg CO₂ na osobę. Należy wskazać, że duży wpływ na poprawę tego wskaźnika miało wykorzystanie samochodów elektrycznych i hybrydowych oraz ograniczenie użytkowania, a następnie wycofanie pojazdów spalinowych. Porównując zużycie paliwa w ostatnim roku z 2024 rokiem należy wskazać, iż zmalało 6 559 litrów, a emisje CO₂ na osobę zmniejszyły się o prawie 9,5 kg.

Tabela 5. Zużycie paliwa przez samochody osobowe MKiŚ w latach 2021-2025

Dane wejściowe	J.m.	Współczynnik przeliczeniowy ⁸⁾	2021	2022	2023	2024	2025
Paliwo - Benzyna	Litr	-	36 718	45 827	48 854	36 026	29 467
Gazy cieplarniane	kg CO ₂	3055 g CO ₂ / Litr	112 174	140 001	149 249	110 059	90 022
	kg CH ₄	0,8 g CH ₄ / Litr	29,37	36,66	39,08	28,82	23,57
	kg N ₂ O	0,03 g N ₂ O/ Litr	1,10	1,37	1,46	1,08	0,88
Substancje szkodliwe	kg SO ₂	1,6 g SO ₂ / Litr	58,75	73,32	78,17	57,64	47,15
	kg NO _x	1,5 g NO _x / Litr	55,08	68,74	73,28	54,04	44,20
	kg pyłu	0,18 g pyłu/ Litr	6,61	8,25	8,79	6,48	5,30
Liczba zatrudnionych	Osoba/etat	---	905	960	1020	1068	962
Na 1 pracownika (etat)	kg CO₂/os.	---	123,95	145,83	146,32	103,05	93,58

10.2. Wskaźniki zużycia wody

Ministerstwo Klimatu i Środowiska korzysta z dwóch źródeł zasilania w wodę: z wody wodociągowej i wody ze studni oligoceńskiej. Z przedstawionej [Tabela 6](#) wynika, że na

⁸⁾ Współczynniki przeliczeniowe przyjęte według GEMIS v4.6 (Global Emission Model for Integrated Systems) - dla samochodów osobowych z silnikiem benzynowym OTTO, źródło: www.gemis.de.

przestrzeni lat zredukowaliśmy zużycie wody (łącznie wody oligoceńskiej i wodociągowej) w przeliczeniu na pracownika. Efekt osiągnęliśmy dzięki wielu działaniom technicznym oraz świadomościowo - organizacyjnym. W roku 2024 zużyliśmy nadal mniej wody wodociągowej w przeliczeniu na pracownika, ale więcej wody oligoceńskiej. Było to spowodowane wyremontowaniem ujęcia wody oligoceńskiej i zachęcaniem pracowników do picia takiej wody zamiast wody butelkowanej. Porównując zużycie wody w ostatnim roku z poprzednim, należy wskazać, iż bardzo je ograniczyliśmy, bo z 9 800 m³ do 4 830 m³, czyli o prawie 51%. Średnio jeden pracowników zużył o 4,15 m³ mniej wody w roku 2025 niż w 2024.

Ponieważ oszczędzanie wody jest w dzisiejszych czasach bardzo ważne, a każdy z nas może się do tego przyczynić w dużym stopniu, podejmując nawet kilka prostych kroków przy codziennych czynnościach, dlatego też w MKiŚ opracowano listę przykładów, które pomogą zaoszczędzić wodę, zmniejszyć rachunki i zadbać o środowisko:

1. Wybierz prysznic zamiast kąpeli w wannie – 5 minutowy prysznic to zużycie średnio 40-60 litrów wody, a kąpiel w wannie to aż od 120 do 160 litrów.
2. Podczas odpuszczania zimnej wody przed prysznicem podstaw wiadro lub miskę – zebraną wodę możesz wykorzystać np. do podlania roślin lub splukania wody w toalecie.
3. Postaraj się wlewać do czajnika tyle wody, ile potrzebujesz.
4. Zrezygnuj z wyrzucania odpadów tj. waciki, chusteczki, środki higieniczne czy patyczki do uszu do toalety. Nie marnuj przy tym wody.
5. Zakręcaj wodę podczas mycia zębów.
6. Zmywarkę oraz pralkę włączaj tylko wtedy, gdy są w pełni załadowane – mycie naczyń czy pranie ubrań, gdy zmywarka lub pralka nie jest pełna, jest bardzo nieekonomiczne oraz marnuje duże ilości wody.
7. Wykorzystaj ponownie wodę po gotowaniu – woda po ugotowanym makaronie czy warzywach świetnie nada się do podlania roślin, pamiętaj tylko żeby była wystudzona oraz nie zawierała soli.
8. Warzywa oraz owoce płucz w naczyniu – jest to dużo bardziej oszczędne niż splukanie ich pod bieżącą wodą.
9. Rozważ instalację wodooszczędnych baterii łazienkowych – baterie jednouchwytowe czy bezdotykowe zużywają znacznie mniej wody względem tych tradycyjnych.
10. Sprawdź czy rury w Twoim domu są szczelne – wszelkie wycieki marnują duże ilości wody i narażają Cię na wyższe rachunki.
11. Resztki po jedzeniu wyrzucić do kosza zamiast splukiwać ich w zlewie – skuteczne splukanie resztek zużywa duże ilości wody.
12. Zbieraj deszczówkę – użyjesz jej np. do podlewania roślin w ogrodzie.
13. Gdy chcesz umyć samochód, wybierz się na myjnię – część myjni posiada obieg zamknięty wody.
14. Mocno ubrudzone naczynia wymocz odpowiednio wcześniej – pozwoli Ci to zaoszczędzić dużo wody, czasu i nerwów podczas ich szorowania.
15. Pij wodę z kranu – jest ona zdatna do picia, zmniejszysz też produkcję zbędnego plastiku oraz zaoszczędzisz wodę – „wyprodukowanie” jednej plastikowej butelki wody zużywa aż ok. 3 litry wody.

Dzięki tym wskazówkom można zaoszczędzić dużo wody, zadbać o środowisko, ale też zaoszczędzić na rachunkach.

Tabela 6. Zużycie wody wodociągowej i oligoceńskiej w latach 2021-2025

Wskaźnik	J.m.	2021	2022	2023	2024	2025	Limit ⁹⁾
Zużycie wody wodociągowej	m ³	6 865	8 704	8 255	8 344	4 716	---
Zużycie wody oligoceńskiej	m ³	1 087	790	0	1 456	114	średnio na dobę - 37 m ³
Liczba zatrudnionych (etat)	osoba	905	960	1 020	1 068	962	---
Zużycie wody wodociągowej na 1 pracownika (etat)	m ³ /osobę	7,58	9,07	8,09	7,81	4,90	---
Zużycie wody oligoceńskiej na 1 pracownika (etat)	m ³ /osobę	1,20	0,82	0	1,36	0,12	---
Sumaryczne zużycie wody na 1 pracownika	m³/osobę	8,79	9,89	8,09	9,17	5,02	---

10.3. Wskaźniki gospodarki odpadami

Gospodarowanie odpadami stanowi dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska bardzo ważny element systemu zarządzania środowiskowego. Choć nasza działalność to klasyczny przykład działalności „biurowej” z włączeniem podróży służbowych, to biorąc pod uwagę wielkość zatrudnienia oraz ilość spraw do rozpatrzenia w ciągu roku, odpady stanowią znaczący aspekt środowiskowy – zgodnie z dokonaną przez nas systemową oceną znaczenia aspektów środowiskowych. Dlatego wprowadziliśmy segregację przy zastosowaniu różnych rodzajów pojemników oraz ustanowiliśmy i wdrożyliśmy szczegółowe zasady postępowania z każdym odpadem. Odpady są segregowane w całym budynku Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Każdy pracownik może wziąć udział w cyklicznych szkoleniach w tym zakresie, dzięki czemu doskonale zdaje sobie sprawę ze znaczenia segregacji oraz wagi pozytywnego wpływu dobrej praktyki w tym obszarze na stan środowiska. Jednocześnie we wszystkich zawieranych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska umowach, jeśli w rezultacie wykonywanych prac mogą powstać odpady, to obowiązkowo umieszczane są stosowne zapisy środowiskowe w tym zakresie.

PIĄTKA ZA SEGREGACJĘ

⁹⁾ Limit określony pozwoleniem wodnoprawnym, decyzja nr 900/OŚ/2015 z 11.09.2015 r. ważna do 30.09.2035 r.

[Tabela 7](#) przedstawia charakterystykę wytwarzanych odpadów w Ministerstwie w latach 2022, 2023 oraz 2024 i 2025. Z danych przedstawionych w tabeli można wywnioskować, że w ostatnim czasie obserwuje się tendencję spadkową odnośnie do całkowitej ilości odpadów i coraz lepszą ich segregację.

Z [Tabela 8](#) wynika, że bardzo dobre efekty środowiskowe osiągnęliśmy w zakresie zmniejszania ilości odpadów komunalnych poprzez efektywniejsze oddzielanie pozostałych odpadów (np. papieru, szkła, metali oraz tworzyw sztucznych) ze strumienia odpadów komunalnych.

W związku z wejściem w życie zmienionych przepisów o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, w znaczny sposób modyfikującej system gospodarki odpadami komunalnymi w naszym kraju, z dniem 01.07.2013 r. zaczął obowiązywać nowy system gospodarki odpadami w Warszawie – podmiotem odpowiedzialnym za odbiór odpadów stało się m.st. Warszawa, a w jego imieniu, odpady zaczęły odbierać firmy wyłonione przez Urząd m.st. Warszawy. Wpłynęło to m.in. na zmianę sposobu ewidencjonowania wytwarzanych odpadów. Dotychczas MKiŚ dysponowało informacją na temat masy wytwarzanych odpadów segregowanych, natomiast po zmianie prawnej, możliwe jest jedynie oszacowanie danych odnośnie do pojemności przekazywanych do odbioru odpadów, co utrudnia odniesienie się do wyników z lat poprzednich.

W 2021 r. można zauważyć zmniejszenie ilości powstających w Ministerstwie odpadów w stosunku do lat poprzednich. Porównując czas przed pandemią i rok 2021 należy wskazać, iż wzrosła ilość odpadów segregowanych tj. papier i tektury oraz tworzywa sztuczne i szkło. Jednocześnie znacząco zmalała ilość odpadów typu zużyte urządzenia inne niż niebezpieczne. Efekty prowadzonych w Ministerstwie działań informacyjnych w zakresie systemu EMAS, widać było również w przypadku zmniejszającej się ilości przekazywanych odpadów komunalnych, których ilość roczna w przeliczeniu na jednego pracownika zmalała w poprzednich latach z 1,86 do 1,14 m³. Natomiast w 2022 r. wzrosła ilość odpadów, co było związane z dużym wzrostem ilości spotkań organizowanych w budynku MKiŚ, zwiększeniem ilości osób pracujących w biurze oraz licznymi remontami. Należy podkreślić, iż cały czas ograniczamy znacząco ilość pism papierowych, a jednocześnie w 2024 rozpoczęliśmy duży proces archiwizacji starych dokumentów oraz porządkowania magazynów. Powyższe działania mają wpływ na powstający strumień odpadów, ale mimo to całkowita ilość odpadów komunalnych w przeliczeniu na pracownika ponownie zmalała.

W 2023 roku ilość odpadów komunalnych w przeliczeniu na pracownika zmalała o około 11%. Warto podkreślić, iż bardzo znacząco, bo o 50% zmalała wtedy też całkowita ilość odpadów z papieru i tektury, co wynika z podjętych działań w zakresie zainstalowania i wykorzystania w Ministerstwie „wrzutni”. W ostatnim roku w porównaniu z rokiem 2024 wytworzyliśmy: 6,6 m³ mniej odpadów zmieszanych, 7 m³ mniej odpadów z papieru i tektury, tę samą ilość odpadów szklanych, oraz więcej odpadów charakterystycznych (z kodami), co wynikała głównie z remontów, zmian reorganizacyjnych i logistycznych, likwidacji sprzętu oraz generalnych porządków i archiwizacji. Porównując ilość powstających odpadów komunalnych w przeliczeniu na pracowników, należy wskazać, iż w ostatnim roku nieznacznie ten wskaźnik nieznacznie wzrósł o 0,1 m³/osobę. Jest to związane m.in. z licznymi reorganizacjami, przeprowadzkami i porządkami oraz archiwizacją.

Ilość wywiezionych pojemników jest obliczona na podstawie harmonogramu wywozu ustalonego przez wykonawcę (MPO), dostępnego na stronie internetowej MPO.

Odpady są przekazywane firmie wyłonionej przez Urząd m.st. Warszawy oraz odbiorcom do tego uprawnionym (zgodnie z zasadami przyjętymi w wewnętrznym dokumencie „Gospodarka odpadami”). Nad odbiorcami wybieranymi przez MKiŚ, prowadzimy systematyczny nadzór, zarówno z wykorzystaniem dokumentów usankcjonowanych prawnie, jak również operacyjnie – poprzez kontrolowanie sposobów postępowania

odbiorcy podczas załadunku. W stosunku do obecnie współpracujących z nami firm gospodarujących odpadami, nie stwierdziliśmy żadnych uchybień.

Tabela 7. Odpady wytworzone w latach 2022-2025.

Rodzaje odpadów	J.m.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Odpady komunalne/zmieszane	m ³	1 072,5	1023,0	1036,2	1029,6
Odpady z papieru i tektury	m ³	350	175	182	175
Odpady ze szkła	m ³	29,8	28,6	28,6	28,6
Odpady typu zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC – lodówki (kod 16 02 11*)	mg	-	0,05	0,18	0,25
Odpady zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych zawierających niebezpieczne elementy – świetlówki (kod 16 02 13*)	mg	-	0,11	0,34	0,42
Odpady typu zużyte urządzenia inne niż niebezpieczne (urządzenia techniczne i elektroniczne, komputery, drukarki, telefony, itp.) (kod 16 02 14)	mg	-	3,72	2,16	5,28
Metale i tworzywa sztuczne	m ³	128,3	114,4	115,5	152,9
Bioodpady	m ³	21,04	23,76	23,52	29,04
Odpady zielone (choinki)	m ³	-	14	28	14
Odpady wielkogabarytowe	m ³	14,6	28,0	56,0	140,0
Odpady – inne baterie i akumulatory (kod 16 06 01, 16 06 04)	mg	-	-	0,078	0,930
Odpady – elementy usunięte z zużytych urządzeń, inne niż wymienione w 16 02 15 (kod 16 02 16, 16.03 05)	mg	-	-	0,076	1,186
Odpady z betonu, gruzu itp. (kod 17 01 07)	mg	-	-	11,01	-
Odpady – z budowy, remontów i demontażu (kod 17 09 04)	mg	-	-	4,8	1,42
Odpady – zużyte opony (kod 16 01 03)	mg	-	-	-	0,1

Tabela 8. Odpady w przeliczeniu na 1 pracownika w latach 2022-2025.

	J.m.	2022	2023	2024	2025
Odpady komunalne	m ³	1 072,5	1023,0	1036,2	1029,6
Liczba zatrudnionych	osoba	960	1020	1068	962
Odpady komunalne/na pracownika	m³/osobę	1,12	1,00	0,97	1,07

10.4. Zaplecze techniczne i materiały robocze

Dane zestawione w [Tabela 9](#) zaświadcza o tym, że skutek przynoszą prowadzone działania edukacyjne (szkolenia) wśród pracowników oraz zmienianie procedur wewnętrznych i wprowadzanie elektronicznych wzorów dokumentów. Informacje zawarte w Tabeli 9 potwierdzają, iż w 2022 całkowite zużycie papieru zmalało o 431 360 kartek (A-4), a między 2024, a 2023 r. zmniejszyło się o 174 kartki na osobę. Ostatni rok potwierdza realizację tego celu środowiskowego na bardzo wysokim poziomie, gdyż zużyto o 45% mniej kartek niż w roku wcześniejszym. Średnio 1 pracowników Ministerstwa wydrukował 694.kartek przez cały rok.

W ostatnich latach spadło znacznie zużycie papieru, co jest spowodowane wdrożeniem elektronicznego systemu obiegu i zarządzania dokumentami (EZD), stworzeniem wzorów

dokumentów oraz wniosków i szablonów w formie elektronicznej oraz modyfikacją obowiązujących procedur, jak również korzystaniem z elektronicznych skrzynek mailowych, czy wysyłką z wykorzystaniem E-puapu i korzystaniem z dysków wspólnych, na których gromadzone są liczne dokumenty. Dzięki temu ponad 99% zadań możemy realizować elektronicznie. W 2024 r. i 2025 r. MKiŚ wysłało ponad 88% pism w formie elektronicznej, a tylko niecałe 12% w wersji papierowej.

Zakładano, że taka spadkowa tendencja utrzyma się w przyszłości, choć jest również uzależniona od ilości realizowanych spraw, zakresu działania urzędu oraz podejmowanych działań w zakresie współpracy krajowej i międzynarodowej. Jak wskazują ww. dane, ilość zużywanego papieru w przeliczeniu na 1 pracownika przez dłuższy czas stała się coraz mniejsza i jest to również związane z wprowadzeniem korespondencji tylko w formie elektronicznej z organami oraz jednostkami podległymi i nadzorowanymi.

Zmniejszenie zużycia papieru do drukowania potwierdzają również zestawienia pokazujące rzeczywiste ilości wykorzystywanego papieru w drukarkach. Od 2013 do 2022 roku ta ilość znacząco spadała. Wyjątkiem był 2023 rok, gdzie w przeliczeniu na pracownika zużyliśmy 60 arkuszy na osobę więcej. Sytuacja ta związana była z prowadzoną gruntowną inwentaryzacją i potrzebą jej udokumentowania w formie papierowej.

Tabela 9. Wydruk papieru 2022-2025 r.

Obszar	Artykuły	J.m.	2022	2023	2024	2025
Papier (ilość zużytego papieru)	Wydruk centralny	pojedyncza kartka papieru A4-szt.	1 197 219	1 333 500	1 210 000	667 643

Ministerstwo posiadało odpowiednią liczbę sprzętu komputerowego oraz serwerownie i systemy zabezpieczeń, które stanowiły właściwe zaplecze techniczne/sprzętowe niezbędne do realizacji zadań służbowych przez wszystkich pracowników urzędu, w formie pracy - stacjonarnej, zdalnej i hybrydowej, z ruchomymi godzinami pracy.

10.5. Wskaźniki efektywności materiałowej

Przed kilkoma laty postanowiliśmy rozpocząć „od siebie“ i podjęliśmy decyzję o kupowaniu papieru biurowego (do druku) pochodzącego w 100% z recyklingu lub ekologicznie certyfikowanego. W ten sposób przyczyniliśmy się realnie do poprawy stanu środowiska, a konkretnie do zwiększenia stanu zadrzewienia. Dla potwierdzenia skuteczności naszych działań w tym obszarze posiadamy stosowne certyfikaty, których zestawienie wraz z efektami w postaci sfinansowania nasadzenia drzew prezentuje [Tabela 10](#). Aktualnie (od 2013 roku) Ministerstwo korzysta głównie z papieru zakupionego w ramach zamówienia centralnego realizowanego przez Centrum Usług Wspólnych.

Tabela 10. Certyfikaty potwierdzające nasadzenia drzew

Data wydania certyfikatu	Za okres zakupowy	Ilość zakupionych ryz A4	Ilość sfinansowanych nasadzeń drzew
23.04.2008	01.12.2007-31.03.2008	2 000	286
27.04.2009	01.05.2008-31.03.2009	2 595	260
19.04.2010	01.05.2009-31.03.2010	4 200	420
27.05.2011	01.05.2010-31.03.2011	5 200	520

Chcemy podkreślić, że od 2007 roku Ministerstwo kupowało wyłącznie papier ekologiczny, który posiadał odpowiednie znaki ekologiczne i/lub pochodził z certyfikowanej produkcji. Rodzaje i ilości papieru kupowanego w latach 2007-2011, posiadającego różne certyfikaty.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nadzoruje i ocenia efekty działalności środowiskowej, związane ze zidentyfikowanymi aspektami środowiskowymi pośrednimi, wynikającymi z działalności statutowej. Wskaźniki te w dużej mierze zależą jednak od wielu innych jednostek i organów zewnętrznych. Ustalenie stopnia i zasad możliwości wpływu przez MKiŚ na te wskaźniki (w rozumieniu Rozporządzenia EMAS) jest dość skomplikowanym procesem i podlegało wnikliwym i szczegółowym analizom, w efekcie których pozostawiono niezmienione listy aspektów. Jednocześnie w kolejnych deklaracjach środowiskowych nie wyklucza się stopniowego wprowadzania ewentualnych zmian, jeśli będą ku temu wskazania wynikające z kolejnych analiz.

11. Działania EMAS w obszarze edukacji

Jednym z głównych celów działania Ministerstwa Klimatu i Środowiska jest podnoszenie świadomości ekologicznej oraz wzmacnianie prośrodowiskowych zachowań w społeczeństwie. Jest on realizowany poprzez różnorodne działania edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa, jak również do pracowników MKiŚ.

11.1. Przykładowe akcje i kampanie edukacyjne skierowane do społeczeństwa

11.1.1. Kampanie edukacyjno-informacyjne

Działania edukacyjno-informacyjne realizowane lub koordynowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska mają na celu dostarczenie społeczeństwu informacji oraz wiedzy na temat ochrony środowiska i klimatu. Efektem tych działań jest podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa na temat między innymi indywidualnych działań, jakie można podejmować na rzecz ochrony środowiska i klimatu. W 2025 r. dotarliśmy do wielu odbiorców telewizyjnych, odbiorców radiowych oraz odbiorców kampanii internetowych. Poniżej przedstawiono przykładowe działania i kampanie edukacyjno-informacyjne.

Plebiscyt „Zwierzę Roku”

Plebiscyt miał na celu zwiększenie wiedzy z zakresu różnorodności biologicznej, m.in. poprzez aktywny udział społeczeństwa w głosowaniu nad wyborem laureata danej edycji. Wyprodukowane materiały były dystrybuowane do szkół, edukatorów terenowych oraz na wydarzenia edukacyjne, w tym na konferencję inauguracyjną i podsumowującą plebiscyt. Rozdysponowano 5 500 książek, 5 500 komiksów i 3 200 gier. Zorganizowano także konferencje, prowadzono bieżącą promocję Zwierzęcia Roku na stronie Ministerstwa oraz w mediach społecznościowych.

Łączna liczba: 36 228 odbiorców, w tym 14 289 odbiorców bezpośrednich.

Realizacja szkoleń „Terenowa edukacja przyrodnicza dzieci i młodzieży”

Zajęcia prowadzone były przez edukatorów, przyrodników oraz ekspertów specjalizujących się w edukacji terenowej. Na podstawie zebranych wniosków, doświadczeń oraz informacji zwrotnych od uczestników, zaprojektowano dwudniowe szkolenie, bezpłatne dla uczestników. Szkolenie było przeznaczone dla nauczycieli, szkolnych pedagogów pracujących w świetlicach oraz bibliotekach szkolnych, a także nauczycieli pracujących w ośrodkach (centrach) doskonalenia nauczycieli. Szkolenie trwało 2 dni. Pierwszy dzień składał się z zajęć teoretyczno-praktycznych (inspiracyjnych) wewnątrz budynku. Drugi dzień zajęć odbywał się w terenie, w którym uczestnicy mogli przetestować konkretne aktywności w sposób warsztatowy.

Efekt ekologiczny: 296 odbiorców bezpośrednich i 17 640 odbiorców pośrednich.

Kampania „Bioróżnorodnie połączeni”

Celem tej kampanii informacyjno-edukacyjnej nt. różnorodności biologicznej, było rozwijanie wiedzy dzieci w zakresie różnorodności biologicznej, kształtowanie postawy przyjaznej bioróżnorodności wśród dzieci i zwiększenie ich poziomu wiedzy o środowisku naturalnym.

Łączny zasięg działań zrealizowanych w ramach kampanii: 47 776 830 odbiorców, w tym zasięg kampanii internetowej – 38 584 692 odbiorców. Zasięg działań media relations – 543 828 odbiorców, a zasięg pozostałych działań w ramach kampanii – 6 011 000 odbiorców, a odbiorcy bezpośredni – 2 637 310 odbiorców.

Piknik Naukowy

Odwiedzającym stoisko MKiŚ na Pikniku zaproponowano:

- 1) Pokaz i warsztaty „Życie w kropli wody”
- 2) Pokaz i warsztaty „Mikrokosmos w atmosferze ziemskiej”
- 3) Warsztaty rękodzieła z wykorzystaniem materiałów przyjaznych środowisku
- 4) Quiz wiedzy ekologicznej z nagrodami

W tej edycji Pikniku Naukowego według organizatorów stacjonarnie wzięło udział ok. 40 tysięcy osób. Liczba odbiorców pośrednich (promocja) to 10 343.

Przygotowanie i produkcja animacji

Wykonano animacje na temat systemu kaucyjnego opakowań, dotyczące zwiększenia wiedzy na temat wprowadzanego w Polsce systemu kaucyjnego opakowań jako części cyrkularnej gospodarki odpadami oraz jego korzyści dla środowiska. Animacje zostały opublikowane na profilu YouTube MKiŚ oraz były emitowane w telewizji. Pierwsza z animacji zapowiadała wprowadzenie systemu kaucyjnego, natomiast kolejna informowała o tym, że system został już wprowadzony.

Efekt Ekologiczny: liczba odbiorców pośrednich – 220 973 osoby.

Przygotowanie i realizacja ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat systemu kaucyjnego opakowań

Głównym celem kampanii była edukacja nt. systemu kaucyjnego jako części cyrkularnej gospodarki odpadami oraz jego korzyści dla środowiska.

Promocja: 190 806 odbiorców, a zasięg działań bezpośrednich: 5634 odbiorców.

Poza realizacją Kampanii prowadzony jest również serwis edukacyjno-informacyjny nt. systemu kaucyjnego opakowań po napojach, pod adresem: gov.pl/web/klimat/systemkaucyjny, na który m.in. kierowany jest ruch z trwającej kampanii internetowej.

Statystyki miesięczne to około 60 305 wizyt (unikalnych odsłon).

Emisje spotów edukacyjnych – #transformacja się opłaca

Emisja telewizyjnego spotu edukacyjnego na temat korzyści wynikających z transformacji energetycznej: w gospodarstwach domowych, w biznesie i przemyśle, transporcie. Spot miał zwrócić uwagę na wykorzystanie nowych technologii i rozwiązań, takich jak np. odnawialne źródła energii (OZE) i ekologiczny transport. Przedstawiał trzy wymiary transformacji: spadek kosztów np. energii, korzyści dla zdrowia mieszkańców Polski i poprawę stanu środowiska.

Efekt Ekologiczny: odbiorców pośrednich – 8 821 783 osoby.

Emisja animacji dotyczących systemu kaucyjnego opakowań

Efekt Ekologiczny: odbiorców pośrednich – 9 445 567 osób.

Artykuły prasowe nt. systemu kaucyjnego opakowań

Odbiorcy publikacji: 228 731 (nakład papierowy), a efekt Ekologiczny to 228 731 osób - odbiorców bezpośrednich.

Emisja spotów informacyjno-edukacyjnych - system kaucyjny opakowań oraz dodatkowo edukacyjnych animacji (emitowanych w systemie rotacyjnym)

Efekt Ekologiczny: odbiorców pośrednich – 10 264 200 osób.

Emisja spotu radiowego dot. systemu kaucyjnego

Efekt Ekologiczny: odbiorców pośrednich – 11 629 000 osób.

Konkurs „Klimatyczny Człowiek Roku” - edycja 2025

Konkurs był skierowany do trzech kategorii odbiorców: Nauczycieli, Młodych Naukowców oraz Społeczników, którzy w sposób nieszablonowy i innowacyjny działają na rzecz klimatu i środowiska oraz posiadają osiągnięcia w tym zakresie. W konkursie wpłynęło 171 zgłoszeń:

- w kategorii Młody Naukowiec – 48 zgłoszeń
- w kategorii Nauczyciel – 75 zgłoszeń
- w kategorii Społecznik – 48 zgłoszeń

Efekt ekologiczny: odbiorców bezpośrednich – 289 osób, odbiorców pośrednich – 50 966 osób.

Warsztaty dla dziennikarzy, studentów dziennikarstwa nt. zmian klimatu oraz dezinformacji klimatycznej, energetycznej i środowiskowej

Przeprowadzono cykl warsztatów dotyczących zmian klimatu oraz dezinformacji klimatycznej, energetycznej i środowiskowej. Spotkania odbyły się w Katowicach, w Gdańsku, w Warszawie oraz w formule online. Wydarzenie było skierowane do przedstawicieli mediów i dziennikarzy, a także studentów kierunków dziennikarskich i komunikacyjnych. Celem warsztatów było podniesienie kompetencji w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania dezinformacji w obszarze klimatu, energii i środowiska, a także pogłębienie wiedzy o powiązaniach między emisjami, zmianami klimatu i polityką

energetyczną.

Efekt ekologiczny: odbiorcy bezpośredni - 53 osoby, odbiorcy pośredni – 12 129 osób.

Emisja spotu promującego tworzenie Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry

Emisja spotu kinowego, której celem było zwrócenie uwagi odbiorców na potrzebę ochrony cennych zasobów przyrodniczych występujących na terenach Parków Narodowych, a także edukacja w zakresie unikatowych gatunków zwierząt i roślin znajdujących się na terenie projektowanego Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry.

Efekt Ekologiczny: 1 484 753 odbiorców bezpośrednich.

11.2. Przykładowe działania edukacyjno-informacyjne skierowane do pracowników i realizowane w ramach systemu EMAS

W 2025 r. w ramach systemu EMAS poza obowiązkowymi szkoleniami nt. systemu zarządzania środowiskowego, zorganizowano szereg wewnętrznych szkoleń w formie hybrydowej, dedykowanych pracownikom Ministerstwa, jak również dwa konkursy wewnętrzne oraz szereg proekologicznych inicjatyw wewnętrznych. W każdym szkoleniu wzięło udział ponad 100 pracowników Ministerstwa, co pokazuje duże zaangażowanie i zainteresowanie systemem EMAS i działaniami edukacyjnymi, które mu towarzyszą. Poniżej przykłady działań edukacyjnych i informacyjnych, zorganizowanych przez Pełnomocnika ds. Zarządzania Środowiskowego w ostatnim roku.

KONKURSY WEWNĘTRZNE:

Konkurs „Najlepsze danie EKO”

W konkursie na dania „EKO” pracownicy Ministerstwa zgłosili swoje, sprawdzone i dobre przepisy kulinarne na dania wegańskie oraz wegetariańskie. W konkursie zagłosowało ponad 420 osób, a zwycięzcy otrzymali ciekawe nagrody. Dania konkursowe są od jesieni serwowane w naszym bufecie.

Konkurs filmowy nt. segregacji odpadów

Zorganizowaliśmy wewnętrzny konkurs, który polegał na przygotowaniu filmu nt. właściwej segregacji odpadów. Komisja konkursowa w składzie - Anita Sowińska - Podsekretarz Stanu, Monika Dziadkowiec - Dyrektorka Generalna, Agnieszka Tomaszewska - Pełnomocnik ds. Zarządzania Środowiskowego, oceniła nadesłane filmy i przyznała trzy nagrody.

PRZYKŁADOWE SZKOLENIA/WARSZTATY/SPOTKANIA INFORMACYJNE:

„Moda w stylu ECO - Slow Fashion vs. Fast Fashion”

Szkolenie składało się z dwóch części: teoretycznej - podczas której uczestnicy poznali ideę slow fashion, jej wpływ na środowisko oraz sposoby na bardziej zrównoważone podejście do mody oraz praktycznej – warsztatowej, gdzie każdy mógł spróbować swoich sił w kreatywnym przerabianiu ubrań i nadawaniu im drugiego życia. Uczestnikom pokazano m.in. jak należy dokonać „analizy szafy”, jak wykorzystać optymalnie swoje zasoby i jak zadbać o środowisko. Uczestnicy warsztatów przerabiali również ubrania i przygotowali dla siebie nowe kreacje.

„Ślad węglowy i wstęp do ESG”

Podczas spotkania omówiono następujące zagadnienia: podstawowe definicje związane ze śladem węglowym, podstawy prawne kalkulacji śladu węglowego, podstawy metodyczne kalkulacji śladu węglowego, problemy związane z kalkulacją śladu węglowego (wskaźniki emisji, programy komputerowe) oraz przykładowe kalkulacje dla produktu oraz miasta.

„Ekooznakowanie - jak to rozumieć?”

Na szkoleniu omówiono: program certyfikacji wyrobów na unijne oznakowanie ekologicznego EU Ecolabel w jaki sposób powinniśmy czytać etykiety jako konsumenci/nabywcy, wskazano korzyści wynikające z posiadania oznakowania EU Ecolabel dla produktów i usługi oraz zaprezentowano jak oznakowanie EU Ecolabel wpisuje się w spełnienie wybranych regulacji prawnych UE w obszarze zrównoważonego rozwoju.

„Segregacja odpadów”

Podczas spotkania omówiono obowiązujące obecnie wymagania prawne i zasady właściwej segregacji odpadów oraz konkretne przykłady.

PRZYKŁADY WEWNĘTRZNE DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE:

Wymiany roślin

Na dziedzińcu naszego Ministerstwa zorganizowaliśmy naszą pierwszą wiosenną wymianę roślin dla pracowników. Prace ogrodnicze poprzedził wykład ekspercki naszego kolegi, który przedstawił 20 najlepszych roślin do biura i mieszkania oraz opowiedział o roślinach oczyszczających powietrze. Po poradach indywidualnych wymienialiśmy się roślinami, przesadzaliśmy je i rozdawaliśmy.

Wymiana ubrań

Przeprowadziliśmy kolejne, dwie edycje wymiany ubrań, które znowu cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród pracowników. W ten sposób niepotrzebne, ale dobre ubrania dostały drugie życie.

Wymiana książek

Przez cały rok kontynuujemy wymianę książek (dla dorosłych i dla dzieci). Dzielimy się swoimi zbiorami i korzystamy z zasobów książkowych innych osób.

Wymiana kalendarzy

Osoby posiadające niepotrzebne kalendarze przekazały je osobom, które ich potrzebowały.

Wymiana słoików i nakrętek

Przynosimy i zbieramy niepotrzebne, czyste i niezniszczone słoiki oraz metalowe zakrętki, a inne osoby zabierają je do domu. Chcemy, by zostały ponownie wykorzystane.

Zbierania fusów z kawy wykorzystywanej w ekspresach

Zebrane fusy są wykorzystane jako naturalny nawóz do roślin.

Zbiórka zużytych filtrów do wody

Za każde 6 zużytych filtrów, które przekazaliśmy do producenta, dostawaliśmy 1 nowy. W ten sposób otrzymaliśmy 20 nowych filtrów.

Inicjatywa wykorzystania zbędnego wyposażenia

Już kilka razy umożliwiliśmy przejęcie zużytych lub zbędnych mebli biurowych oraz sprzętu komputerowego przez pracowników Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Szlachetna Paczka

Nasze Elfy pojechały w różne strony Mazowsza i pomogły dwóm rodzinom.

Korzystanie z wody oligoceńskiej

W niektórych łazienkach i kuchniach znajdują się krany z wodą oligoceńską, które są specjalnie oznakowane. To gwarancja dobrej jakości wody i troski o zdrowie.

Na bieżąco zachęcamy pracowników do realizacji inicjatyw prośrodowiskowych i zgłaszania nowych pomysłów. Dzięki temu, w ostatnim roku np. wzrosła ilość dań wegetariańskich i wegańskich zamawianych na spotkania służbowe.

Dystrybutory wody

Dystrybutory zainstalowano w pomieszczeniach socjalnych naszego Ministerstwa. Dzięki czemu każdy może korzystać z filtrowanej wody ciepłej, gorącej, zimnej oraz gazowanej w nieograniczony sposób. Woda z dystrybutorów jest dodatkowo sterylizowana za pomocą lamp UV, co eliminuje 99,9% bakterii i drobnoustrojów, zapewniając bezpieczne i bezpośrednie spożycie bez obaw o zdrowie. Korzystając z 20 dystrybutorów, przyczyniacie się do redukcji zużycia plastikowych butelek. W pół roku udało nam się zaoszczędzić blisko 60 tysięcy litrowych butelek wody, co przekłada się na prawie 3000 kg plastiku. Maksymalnie zredukowaliśmy również zakupy wody w szklanych bezzwrotnych butelkach, którą wykorzystywaliśmy na potrzeby oficjalnych spotkań. Obecnie wydajemy już tylko wodę butelkowaną, którą mamy na stanie magazynowym z wcześniejszych zakupów. Nie planujemy kolejnych dostaw wody butelkowanej. Na wszystkie oficjalne spotkania w ministerstwie wykorzystujemy wodę z dystrybutorów serwowaną w karafkach.

Informacja kwartalna nt. ilości papierowych i elektronicznych spraw

Cyklicznie przekazywano do dyrektorów i pracowników podsumowanie spraw realizowanych w formie papierowej i elektronicznej oraz liczbę wydrukowanych kartek. Przez cały roku racjonalnie planujemy i ograniczamy do minimum drukowanie. Dokumenty, wnioski i ustalenia robocze robimy w formie elektronicznej. Reagujemy, kiedy widzimy, że ktoś nadmiernie zużywa papier. Staramy się mądrze korzystać z papieru i innych zasobów oraz szukamy sposobów na oszczędności.

Taras pełen zieleni

Na tarasie Ministerstwa pojawiły się świeże owoce, warzywa i zioła, które możecie zerwać i zabrać ze sobą na śniadanie lub obiad w pracy. To świetna okazja, by dodać do posiłku coś zdrowego i naturalnego – prosto z naszej zielonej przestrzeni.

Ule z pszczołami

Od 2017 roku na naszym dachu stoją ule z pszczołami. Współpracując z doświadczonym pszczelarzem udaje się co roku pozyskać kilkaset kilogramów miodu. W 2024 roku uzyskaliśmy średnio po 46 kg z każdego ula. Miód w słoikach po 0,5 kg wykorzystujemy podczas spotkań i wydarzeń do promowania naszego ministerstwa.

Premiera filmu „Ludzie od klimatu” 2025

Film jest kontynuacją jego pierwszej wersji z 2021 roku, w którym wystąpili pracownicy MKiŚ - 3 głównych bohaterów oraz ponad 20 osób, które wzięły udział w scenach nagrywanych m. in. w siedzibie Ministerstwa.

Film powstał po to, by promować nasze miejsce pracy i pokazać różne obszary naszych działań. To autentyczna opowieść, której celem jest zmiana stereotypów na temat pracy urzędnika i zainteresowanie potencjalnych kandydatów pracą w MKiŚ.

Nowe oznakowania Emasowe

Przygotowaliśmy i rozmieściliśmy w całym budynku nowe oznakowanie Emasowe, dotyczące oszczędności zasobów i surowców oraz dobrych praktyk środowiskowych.

Kampania wewnętrzna dotyczą celów środowiskowych na kolejny rok

Informacje wraz z opisem pracownicy otrzymali mailowo, za pośrednictwem EZD, publikowano ją również w intranecie. Dodatkowo, aby utrwalić zagadnienie, przez dłuższy czas jako wygaszacze na ekranach komputerów pojawiały się różne grafiki prezentujące cele środowiskowe dla MKiŚ oraz najważniejsze wewnętrzne kampanie realizowane w ramach systemu EMAS.

12. Działania EMAS w obszarze ochrony środowiska i klimatu oraz kształtowania i korzystania ze środowiska

Jak zaznaczono wcześniej, Polityka środowiskowa MKiŚ jest w dużej mierze realizowana nie tylko poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, ale również poprzez ustanawianie wymagań prawnych w obszarze ochrony, kształtowania i korzystania ze środowiska, które dotyczą całego kraju. Należy jednak zauważyć, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest tylko jednym z ogniw pośrednich w kształtowaniu wymagań prawnych oraz postaw prośrodowiskowych w społeczeństwie. Zanim nowe wymagania prawne lub ich zmiana zostaną wdrożone, trwa proces legislacyjny, prawo stanowi Sejm RP. Oznacza to, że ostateczna postać przepisów uchwalonych przez Sejm, podpisanych przez Prezydenta RP, może różnić się od wersji proponowanej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Zadaniem Ministra Klimatu i Środowiska jest m.in. zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Państwa, dlatego też realizowana jest polityka zrównoważonego rozwoju z zachowaniem ojczystych zasobów przyrodniczych i polskiego krajobrazu. Minister odpowiada także za racjonalną gospodarkę leśną i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych. Dlatego też na bieżąco Ministerstwo Klimatu i Środowiska podejmuje się realizacji długo- i krótkofalowych działań legislacyjnych, umożliwiających właściwą ochronę i optymalne korzystanie ze wszystkich elementów środowiska.

W odniesieniu do obszarów ujętych jako strategiczne z punktu widzenia deklaracji ujętych w naszej Polityce, pracownicy Ministerstwa Klimatu i Środowiska podejmują szereg inicjatyw, które mają na celu zapewnienie zrównoważonego korzystania ze środowiska. Przykładów takich działań jest wiele, a najważniejsze z nich dotyczą m.in.: prowadzenia

polityki w zakresie zmian klimatu, czy licznych działań na rzecz poprawy jakości wszystkich komponentów środowiska, wspierania roli sektora publicznego w przechodzeniu na gospodarkę o obiegu zamkniętym zgodnie z obecnymi wyzwaniem środowiskowymi, czy walki z nielegalnym handlem gatunkami zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest instytucją szanującą dorobek pokoleń Polaków w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego, propaguje wiedzę w zakresie jego zachowania i rozwoju.

Znaczące aspekty środowiskowe są identyfikowane dzięki prowadzonej w sposób zgodny z określonymi procedurami analizie bezpośredniego i pośredniego wpływu instytucji na środowisko.

Na co dzień staramy się stosować i zachęcać innych do wprowadzania „Dobrych praktyk środowiskowych”. Poniżej przykłady:

- Stosowanie artykułów promocyjnych oraz opakowań wykonanych z materiałów ekologicznych i biodegradowalnych.
- Rezygnacja z gadżetów dedykowanych tylko danemu wydarzeniu, które potem trudniej jest rozdysponować.
- Zamawianie produktów w opakowaniach zbiorczych i ograniczanie do minimum produktów pakowanych pojedynczo.
- Stosowanie produktów wielokrotnego użytku lub z materiałów biodegradowalnych.
- Wyeliminowanie stosowania plastikowych produktów.
- Ograniczanie do minimum używania materiałów takich jak ulotki promocyjne, plakaty, informatory – w formie papierowej.
- Zamieszczanie informacji na tablicach kredowych lub sucho ściernalnych.
- Promowanie wydarzeń za pomocą stron internetowych, mediów społecznościowych, TV, czy radia.
- Zapewnienie podczas wydarzeń odpowiedniej ilości oznakowanych pojemników na odpady, zgodnie z obowiązującym system selektywnego zbierania odpadów oraz zorganizowanie zgodnego z obowiązującymi przepisami odbioru odpadów.
- W przypadku konkursów czy loterii, zamiast tradycyjnych nagród w formie gadżetów, czy przedmiotów, proponuje się wykorzystywanie innych form niematerialnych, jak np.: nagrody w postaci elektronicznych biletów wstępu na różnego rodzaju wydarzenia, przedmioty pochodzące z recyklingu, przedmioty wielokrotnego użytku lub przedmioty używane, ale niezniszczone, sadzonki drzew, krzewów, roślin oczyszczających powietrze, zestawy ziół czy przypraw, przetwory sezonowe, miody itp.
- Oferowanie w ramach cateringu posiłków zrobionych z lokalnych i sezonowych produktów oraz włączenie do oferty menu dużej ilości posiłków wegetariańskich i wegańskich.
- Jeśli przepisy dotyczące bezpieczeństwa na to pozwalają to należy podawać lub sprzedawać napoje w butelkach szklanych (zwrotnych).
- Ewentualne zapewnienie fontann wody pitnej.
- W przypadkach spotkań np. z udziałem dzieci, stosowanie wyłącznie naczyń jednorazowych biodegradowalnych lub wytworzonych z papieru ekologicznego i nadających się do ponownego recyklingu.
- Sprowadzenie do minimum ilości niezbędnego jedzenia/posiłków.
- Dekorowanie pomieszczeń z wykorzystaniem materiałów wielokrotnego użytku.
- Realizacja wszystkich dostaw poza godzinami szczytu oraz przy użyciu w jak największym stopniu pojazdów elektrycznych i hybrydowych.
- Zachęcanie uczestników i osób pracujących przy wydarzeniu, do korzystania ze zbiorowego transportu czy przyjazdu rowerem lub hulajnogą oraz zapewnienie informacji o takiej możliwości.

- Odpowiedni wybór lokalizacji wydarzenia.
- Jeśli to możliwe zrekompensowanie środowisku emisji związanych z organizacją i przeprowadzeniem wydarzenia poprzez np. zalesienie.
- Ograniczenie zanieczyszczenia hałasem i światłem.
- Stosowanie w zamówieniach publicznych klauzul środowiskowych (zielonych zamówień).
- Papier ekologiczny (w 100% pochodzący z recyklingu).
- Centralny wydruk, druk dwustronny.
- Elektroniczny obieg dokumentów.
- Energooszczędne oświetlenie.
- Wynajem samochodów elektrycznych.
- Umowy z wykonawcami (zapoznanie się i zastosowanie Polityki Środowiskowej, zobowiązania do zagospodarowania odpadów).
- Wymagania dotyczące certyfikatów i standardów (wymogi energetyczne).
- Procedury zamówień publicznych.

To tylko wycinek szerokiego spektrum naszych działań związanych ze statutową działalnością ministerstwa.

13. Kontakt w Ministerstwie Klimatu i Środowiska

Przedstawicielem Ministerstwa Klimatu i Środowiska w sprawach systemu zarządzania środowiskowego jest:

dr inż. Agnieszka Tomaszewska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
tel.: +48 22 36 92 498
e-mail: agnieszka.tomaszewska@mos.gov.pl

Uwaga:

W celu zadośćuczynienia zasadzie ograniczania zużycia zasobów, niniejsza Deklaracja środowiskowa jest dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska – <https://www.gov.pl/web/klimat> (zakładka <https://www.gov.pl/web/klimat/emas-w-ministerstwie>).

*dr inż. Agnieszka Tomaszewska
Pełnomocnik
ds. Zarządzania Środowiskowego
w Ministerstwie Klimatu i Środowiska*

14. Ważność Deklaracji środowiskowej

OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO W SPRAWIE CZYNNOŚCI WERYFIKACYJNYCH I WALIDACYJNYCH

Centrum Certyfikacji Jakości Wojskowej Akademii Technicznej reprezentowane przez Dyrektora Joannę Jasińską (nazwisko), o numerze rejestracji weryfikatora środowiskowego EMAS PL-V-0002 akredytowany(-a) lub licencjonowany(-a) w odniesieniu do zakresu 84.1 (kod NACE) oświadcza, że przeprowadził(-a) weryfikację, czy obiekt(-y) lub cała organizacja, o których mowa w deklaracji—środowiskowej/uaktualnionej deklaracji środowiskowej(*) organizacji **Ministerstwo Klimatu i Środowiska** (nazwa) o numerze rejestracji (jeśli jest dostępny) **PL 2.14-003-30** spełnia wszystkie wymagania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. dotyczące dobrowolnego udziału organizacji w systemie ek zarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Podpisując niniejszą deklarację oświadczam, że:

- weryfikacja i walidacja zostały przeprowadzone w pełnej zgodności z wymogami rozporządzenia (WE) nr 1221/2009,
- wyniki weryfikacji i walidacji potwierdzają, że nie ma dowodów na brak zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi dotyczącymi środowiska,
- dane i informacje zawarte w deklaracji—środowiskowej/zaktualizowanej deklaracji środowiskowej(*) organizacji/obiektu(*) dają rzetelny, wiarygodny i prawdziwy obraz całej działalności organizacji/obiektu (*) w zakresie podanym w deklaracji środowiskowej.

Niniejszy dokument nie jest równoważny z rejestracją w EMAS. Rejestracja w EMAS może być dokonana wyłącznie przez organ właściwy na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Niniejszego dokumentu nie należy wykorzystywać jako oddzielnej informacji udostępnianej do wiadomości publicznej.

Sporządzono w Warszawie dnia 08.05.2026 r.

DYREKTOR
Centrum Certyfikacji Jakości
Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania
i Zarządzania Właściwościami
dr inż. Joanna JAS

15. Spis rysunków

RYSUNEK 1. OBRYŚ I POŁOŻENIE MINISTERSTWA KLIMATU I ŚRODOWISKA NA MAPIE - LOKALIZACJA PRZY ULICY WAWELSKIEJ 52/54, 00-922 WARSZAWA.....	6
RYSUNEK 2. HIERARCHIA DOKUMENTACJI SYSTEMU EKOZARZĄDZANIA I AUDYTU EMAS W MKIŚ...	11

16. Spis tabel

TABELA 1. ZATRUDNIENIE W MINISTERSTWIE KLIMATU I ŚRODOWISKA NA PRZESTRZENI LAT 2021-2025	6
TABELA 2. CELE ŚRODOWISKOWE MKIŚ NA OKRES 2023-2025 R.	20
TABELA 3. ZUŻYCIE ENERGII PRZEZ MKIŚ W LATACH 2021-2025	24
TABELA 4. EMISJA CO ₂ W LATACH 2021-2025	25
TABELA 5. ZUŻYCIE PALIWA PRZEZ SAMOCHODY OSOBOWE MKIŚ W LATACH 2021-2025	26
TABELA 6. ZUŻYCIE WODY WODOCIĄGOWEJ I OLIGOCEŃSKIEJ W LATACH 2021-2025	28
TABELA 7. ODPADY WYTWORZONE W LATACH 2022-2025.	30
TABELA 8. ODPADY W PRZELICZENIU NA 1 PRACOWNIKA W LATACH 2022-2025.....	30
TABELA 9. WYDRUK PAPIERU 2022-2025 R.	31
TABELA 10. CERTYFIKATY POTWIERDZAJĄCE NASADZENIA DRZEW	31

